Nr 512. Kraków, Czwartek 6. Listopada 1913. Rok XXXII.

„Nowa Reforma“ wychodzi dwa razy dziennie.
Numer poranny wychodzi codziennie z wyjątkiem poniedziałków i dni poświątecznych, **numer popołudniowy** codziennie z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych.

Prenumerata wynosi:

	rocznie:	półrocznie:	kwartalnie:	miesięcznie:
W miejscu	24 koron	12 koron	6 koron	2 korony
W Austro-Węgrzech:				
z jednorazową przesyłką poczt.	32 „	16 „	8 „	2 kor. 70 h.
z dwurazową „	38 „	19 „	9 kor. 50 h.	3 „ 20 „
W Państwie Niemieckiem	36 „	18 „	9 koron	3 „ — „
W innych państwach	48 „	24 „	12 „	4 „ — „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do **Administracyi „N. Reformy“** w Krakowie.
Redakcya: ul. Jagiellońska 10. Administracya: ul. św. Anny 3.
Telefon Redakcyi i Administracyi Nr 41. Dla rozmów **zamiejscowych 1572.**
Nr rach. poczt. Kasy oszczęd. 857.484.
Rękopisów nadsyłanych Redakcya nie zwraca.
We Lwowie sprzedaż numerów po 12 hl.: w Biurze dzienników **S. Sokołowskiego**, ulica Jagiellońska 3 i w **Biurze Plohna**, ulica Karola Ludwika 9.
Cena numeru 10 hal., z przesyłką pocztową 12 hal.

NOWA REFORMA
NUMER POPOŁUDNIOWY.

Prenumeratę przyjmują:
zamiejscową: Administracya „Nowej Reformy“ i wszystkie urzędy pocztowe; **miejscową:** Administracya „Nowej Reformy“. — Główna trafika w Rynku. — Agencya J. Hopcasa i A. Salomonowej, ul. Szczepańska 9; Biuro dzienników M. Hupczyca, ul. Jagiellońska 7; Trafika w Sukiennicach.
Zamiejscową prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) przyjmują: **We Lwowie** Biura dzienników: A. Buchstab, ul. Karola Ludwika 21, S. Sokołowski, ul. Jagiellońska 3. — **W Jarosławiu** A. Amster. — **W Tarnowie** M. Rockach. — **W Wiedniu** Herman Goldschmied (sprzedaż oddzielnych numerów), I. Wollzeile 6. — M. Dukes Nachfolger Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wrocławiu). — R. Mosse (także w Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze). — H. Schalek (Wollzeile). — **W Paryżu** Société Mutuelle de Publicité A. Lorette, directeur 61 Rue Rougemont.
Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracya „Nowej Reformy“ za opłatą od miejsca wiersza drobnem pismem (petit) za pierwszy raz 20 h., za każdy następny raz 15 h. — **Nadesłane** po 60 h. od wiersza. — **Głosy publiczne** po 2 kor. od wiersza. Układ tabelaryczny, cyfrowy, skomplikowany, pierwszy raz 40 h. — **Załączniki** do „Nowej Reformy“ (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia i t. p.) przyjmuje się za cenę 2 kor. od 100 egz. dla zamiejscowych, a 1 kor. od 100 egz. dla miejscowych prenumeratorów.

Beznadziejność.

Konstytucya austryacka dogorywa. Znajdujemy się w tem stadyum, kiedy do pokoju chorego znosi się worki z tlenem i bezlitośnie nakłuwa się go strzykawkami, pełnemi ożywczych płynów, aby zyskać jeszcze dzień, jeszcze godzinę czasu. Zawodowa medycyna czyni to zwykle dla honoru i dla pozostawienia miejsca na cud. Może on w ostatniej chwili przyjdzie jeszcze i tę ostatnią iskierkę życia rozdmucha w płomień. Zawodowa polityka postępuje tak samo, jak medycyna. Ona „zawodowo“ spodziewa się wbrew nadziei, do ostatniej chwili „rokuje“ i negocyuje, aczkolwiek wszystkim wiadomo, że się to na nic nie zda.

Parlamentowi zaaplikowano w ubiegłym tygodniu porcyę kamfory i fizyologicznego rozczynu soli. Przerwano jego posiedzenia i aby mu ulżyć, przeniesiono dobijające go brzemię rokowań polsko-ruskich do Lwowa. Wczoraj parlament zaczął „pracować“ znowu, a dzisiaj okazuje się potrzeba — nowego wstrzykiwania i zastanowienia obrad. Znowu przenoszą do Lwowa rokowania polsko-ruskie, a raczej polskie rokowania antiblokowe.

Jest w tej pląsawicy rokowaniowej pewna głęboka i bardzo smutna — śmieszność. Nad czem oni tak radzą? Wszakże to wszystko są rzeczy proste, jasne, z punktu widzenia nowoczesnego intelektu politycznego wręcz — prymitywne. Niepodobna mniemać aby ludzie osiwiali w polityce, wykształceni, bywali i wyrobieni stali w tej sprawie naprawdę wobec niedostępnych dla siebie problemów i zagadek. Wszakże chodzi tu nie o zagadki, nie o „jak“ lecz o „czy?“. Czy się chce reformy? Jeżeli się chce, to pytanie, jakiej reformy musi być drugorzędnem.

Wyłoniła się wczoraj skrzydlata wieść, że „pewna arystokratyczna grupa polska“ woli zawieszenie konstytucyi niż „złą reformę“. Ta wieść niewątpliwie odpowiada rzeczywistości. Należy ją tylko nieco zmodyfikować. Oto ponieważ dla tej grupy każda reforma będzie złą, przeto woli ona zawieszenie konstytucyi, niż jakąkolwiek reformę. To jest faktyczny stan rzeczy. Co wobec niego znaczą te wszystkie rokowania, jeżdżące „sleepingami“ z Wiednia do Lwowa i z powrotem?

Albo się chce reformę przeprowadzić; a wówczas łamie się „pewną grupę arystokratyczną“, albo się jej nie chce, a wówczas stosuje się wstrzykiwania. W roku 1907 widzieliśmy, co się uczyniło, aby wszystkie grupy arystokratyczne przekonać o hipotetycznej „zbawienności“ czteroprzymiotnikówki. Czyżby „pewna polska grupa arystokratyczna“ była silniejszą, niż cała arystokracya austryacka razem wzięta?

Nie ma co obwijać w bawełnę faktu, że gdyby hr. Stuergkh był w maju palcem chciał ruszyć dla przeprowadzenia reformy, byłby ją blok przeprowadził. To samo dzieje się teraz. Przygotowują się do zamachu stanu w całem państwie i dlatego z pełną świadomością celu doprowadzają do — absurdu.

Źle skonstruowany i obciążony dziedzicznie parlament nie może bronić się, nie ma sił, aby podołać pracy, która jest dla niego za wielką, i umiera.

Tymczasem zaś urządza się „rokowania“ niby modlitwy nad konającym. A kiedy nadejdzie smutna chwila, wszyscy ręce bezwładnie opuściwszy, powiedzą: „zrobiliśmy, cośmy mogli“.

Lecz bardzo mylą się ci, którzy sądzą, że zawieszenie konstytucyi w kraju będzie lepszem, niż zła reforma.

Ale dlaczego wogóle reforma wyborcza ma być koniecznie — „zła“? Niechaj tylko „pewna grupa arystokratyczna“ przestanie ją psuć rozmyślnie i złośliwie, to z pewnością nie będzie ona tak złą, aby zawieszenie konstytucyi, zniszczenie autonomii kraju i narażenie na szwank całego naszego dorobku politycznego, miało być od niej — lepszem.

U nas odzwyczajono się już od jawnego absolutyzmu. Pojawiające się na horyzoncie widmo jego oglądają z dobroduszną ciekawością i wołają niemal radośnie: „O! o! już idzie!“, niepomni, że to gość zdradliwy, o którym nigdy nie wiadomo, do czego dojdzie, czego zażąda i co zabierze..

(Telefonem).

Wiedeń, 6 listopada.

Dzisiejsze posiedzenie Izby będzie trwało krótko. Jako pierwszy mowca przychodzi do głosu referent mniejszości, poseł ruski z Bukowiny, **Łukasiewicz**, poczem rozpoczyna się dyskusya merytoryczna.

Czy podczas przerwy uda się sfinalizować porozumienie polsko-ruskie, trudno w tej chwili jeszcze osądzić. Dzienniki na razie przywiązują nadzieję załatwienia planu finansowego i uruchomienia parlamentu do kompromisu polsko-ruskiego i oświadczają, że w razie rozbicia tych usiłowań, przesilenie parlamentarne byłoby nieuniknione.

To też, jak „N. Fr. Presse“ zaznacza, wczoraj w kuloarach bardzo wiele mówiono o § 14 na wypadek niemożności obrad nad planem finansowym, jako też o różnych „oktrojowaniach“, zwłaszcza o oktrojowaniu ugody czesko-niemieckiej, albowiem o rokowaniach czesko-niemieckich zupełnie już teraz mowy niema.

„N. Fr. Presse“ ubolewa, iż parlament jest tak słaby, że nie może opierać się nawet tak wielkiemu niebezpieczeństwu niemal zupełnego zawieszenia konstytucyi. W szczególności podnosi ten dziennik, że, jak wczoraj doniósł jego korespondent ze Lwowa, pewna grupa arystokratyczna w Galicyi jest wobec perspektywy wprowadzenia komisyi administracyjnej obojętną.

Protest posłów żydowskich.

Wiedeń, 6 listopada.

Posłowie dr Gross, Kolischer, Rauch i dr Steinhaus, wystosowali do namiestnika Korytowskiego protest, w którym podnoszą, że dowiedziawszy się, iż zamierzoną jest reforma wyborcza, krzywdząca w wysokim stopniu narodowość żydowską, pozbawiając ją prawie zupełnie zastępstwa, zakładają stanowczy protest przeciw temu zamiarowi.

Ministerstwo handlu o emigracyi.

(Telefonem.)

Wiedeń, 6 listopada.

Sprawozdanie ministerstwa handlu o dotychczasowych dochodzeniach w sprawie emigracyjnej wykazuje, że większa część akcyi Austro-Americany znajduje się w ręku niemieckich towarzystw okrętowych i że na podstawie układu Austro-Americany z temi towarzystwami, wypada z całej liczby 150.000 emigrantów austryackich zaledwie 12.000 na takich, którzy wyjeżdżają drogą przez Tryest, podczas gdy wszyscy inni muszą na podstawie tego układu wybierać drogę przez porty niemieckie.

Następnie zajmuje się sprawozdanie stosunkiem Canadian-Pacific do Poolu niemieckiego i opisuje walkę konkurencyjną między Canadian a organizacyą Poolu, poczem przedstawia działalność agentów emigracyjnych, którzy pod różnemi pozorami zachęcali ludność do emigracyi. Agenci wydają też pouczenia dla ludności, zwłaszcza galicyjskiej, w jaki sposób ma emigrować, nie narażając się na konflikty z władzą. W tych pouczeniach radzi się chłopom, aby posyłali tylko 20 koron zaliczki na kartę okrętową, poczem mogą już wyjeżdżać bez pieniędzy i bez pakunków, aby nie wywoływać podejrzenia władz, do najbliższego niemieckiego miasta portowego, gdzie oczekiwać mogą na przesyłkę pieniędzy, celem zakupna biletów okrętowych.

Komisya budżetowa dziś — jak wiadomo — rozpoczyna dyskusyę nad sprawą emigracyjną.

Burzliwe zgromadzenie urzędników.

(Telefonem.)

Wiedeń, 6 listopada.

Wczoraj wieczór odbyło się burzliwe zgromadzenie urzędników pocztowych w sali ratuszowej. Wzięło w niem udział 3000 urzędników pocztowych, byli też obecni delegaci z wszystkich krajów koronnych.

Bardzo ostro atakowano urząd i Związek narodowy niemiecki, którego uchwała, co do przeprowadzenia planu finansowego, przychodzi zapóźno. Jeżeli termin, postawiony przez urzędników do 18 listopada dla załatwienia planu finansowego nie będzie dotrzymany, urzędnicy natychmiast wysnują i ogłoszą konsekwencye tego spóźnienia. Na ten krok ostateczny są urzędnicy zdecydowani.

Gdy potem jeden z mowców zarzucił rządowi „brak zrozumienia społecznego“, komisarz rządowy rozwiązał zgromadzenie. Obecni posłowie głośno protestowali przeciw temu postępowaniu komisarza. Zmuszono go do spisania protokółu z podaniem przyczyn rozwiązania zgromadzenia. Gdy jednak komisarz nie chciał protokołu podpisać, poseł Zenker podniósł szklankę, chcąc nią rzucić na komisarza.

Inny poseł zamierzył się na niego butelką z wody mineralnej, która mu się jednak stłukła w ręku.

Zjawiło się około tysiąca policyantów pieszych i konnych, i ci rozprószyli zgromadzonych.

Korespondencya „N. Reformy“.

Warszawa, 4 listopada.

(Rewizya gospodarki kolejowej — Zachwiane stanowisko ministra Ruchłowa. — Wstrzymane rugi. — Delegat ministerstwa wojny przy poborze wojskowym).

Od paru dni bawi w Warszawie vice-minister komunikacyi **Szczukin**. Mylne jest mniemanie, jakoby przyjazd Szczukina był spowodowany zeszłotygodniową katastrofą na stacyi Warszawa-Kowelska. Dla oficyalnego wywiadu w sprawie owej katastrofy był delegowany inspektor ministeryalny **Rizzoni**, który już zawiózł swój raport do Petersburga. Przyjazd wiceministra Szczukina został wcześniej postanowiony z rozkazu samego cara dla wszechstronnego zbadania tutejszej gospodarki kolejowej, zanim nastąpiła ostatnia katastrofa, będąca jedynie uzupełniającą ilustracyą okropnych stosunków w kolejnictwie skarbowem. W sferach wyższej biurokracyi tutejszej głośno się mówi, że jeszcze przed kilku tygodniami nadszedł z zagranicy memoryał o tutejszej gospodarce kolejowej, który za pośrednictwem osoby wpływowej dostał się do rąk cara, względnie kamaryli dworskiej.

Według moich informacyj, wice-minister Szczukin przed przyjazdem do Warszawy, był wzywany na Krym do rezydencyi carskiej, gdzie osobiście otrzymał specyalne instrukcye. A delegacya jego jest najzupełniej niezależną od ministra komunikacyi Ruchłowa, którego dymisya jest kwestyą już niedługiego czasu. Chociaż bowiem Ruchłow, łącznie z ministrami sprawiedliwości Szczegłowitowem i oświaty Kassem, jest przez nacyonalistów usilnie faworyzowany, niemniej memoryał, o którym wspominaliśmy, ma zawierać rewelacye, kompromitujące gospodarkę kolejową ministra w tak wysokim stopniu, że mimo wszystkie fawory będzie musiał ustąpić. Już sam wybór inżyniera Szczukina, który jest zasadniczym antagonistą swego zwierzchnika, potwierdza pogłoskę o dymisyi Ruchłowa.

Carskiemu rewizorowi towarzyszy kilku inżynierów, oraz trzech wyższych urzędników z kontroli państwowej. Że tu chodzi nie tyle o koleje Nadwiślańskie, ile o Warszawsko-Wiedeńską, okazuje się i z tego faktu, że cały pierwszy dzień rewizyi ministeryalnej poświęcony został nader szczegółowej kontroli bieżącego stanu gospodarki wydziałów: mechanicznego i drogowego na kolei Wiedeńskiej. Powszechną zaś uwagę zwraca symptomatyczny objaw, że wice-minister Szczukin krótko bardzo konferował z dyrektorem kolei, osławionym Paukerem (zięciem ministra Ruchłowa), gdy natomiast w ciągu paru godzin zasięgał szczegółowych informacyj od inżyniera Franka, który przed upaństwowieniem kolei Wiedeńskiej był naczelnikiem ruchu, obecnie zaś jest bardziej tytularnym, niż faktycznym pomocnikiem dyrektora.

Istnieje uzasadnione mniemanie, że ostatecznym wynikiem rewizyi Szczukina będzie wykazanie wielkiego, wprost skandalicznego fałszerstwa w dwuletniej gospodarce Paukera na skarbowej kolei Wiedeńskiej.

Kompetentni utrzymują, że krótki ten okres wystarczył na dokonanie straszliwej dewastacyi, obliczonej na sztuczne podniesienie rentowności eksploatowanej drogi, gwoli rzekomego wykazania, ile to skarb państwa miał zyskać na wykupie przedsiębiorstwa z rąk prywatnych. — Tymczasem dewastacyjne oszczędności obecnie już doprowadziły wzorowo niegdyś funkcyonującą kolej po okropnego stanu, zarówno sprawności, jak i bezpieczeństwa ruchu. Podobno w owym tajemniczym memoryale, złożonym carowi, wykazano że koszta na niezbędne umożliwienie prawidłowej eksploatacyi drogi wyniosą w ciągu jednego roku **około piętnastu milionów rubli**, co najmniej zaś drugie tyle wypaddnie wydać w ciągu paru lat następnych. Do tych niezbędnych, najpilniejszych wydatków, wchodzi przedewszystkiem zmiana podkładów prawie na wszystkich odnogach kolej Wiedeńskiej i Kaliskiej, łącznie ze zmianą szyn na znacznych przestrzeniach.

Odłożenie tego wydatku, choćby na jeden jeszcze rok, grozi szeregiem nieobliczalnych katastrof. Podobnie wycofana być musi jak najrychlej spora liczba wciąż psujących się parowozów, których tabor jest wogóle niedostateczny, jak również tabor wagonów nietylko osobowych, lecz także towarowych.

W memoryale wyrażono stanowczą opinię, że w razie utrwalenia dotychczasowego systemu dewastacyjnego, rok przyszły zaznaczy się jeszcze większą dezorganizacyą i katastrofami, aniżeli miniony okres dwuletni.

Czy inżynier Szczukin przy badaniu Paukerowskiej gospodarki będzie brał pod uwagę planowo stosowane rugi polskich kolejarzy? — nie jest mi wiadomem. Ale to rzecz niezawodna, że ostatnio ułożona lista, obejmująca nową porcyę **około dwustu** mających otrzymać w różnych wydziałach dymisyę Polaków, na kilka dni przed przyjazdem ministra została w gabinecie dyrektorskim wstrzymaną.

Usunięcie Paukera uważane jest jako rzecz nieunikniona. Dymisya zaś ta ma być zapowiedzią usunięcia ministra Ruchłowa, który jako teść tolerował gospodarkę swego zięcia dewastatora najsprawniej jeszcze przed dwoma laty funkcyonującej w państwie kolei.

Prawie równocześnie z wice-ministrem Szczukinem, przyjechał do Warszawy inny rewizor petersburski, generał **Kołczanow**, delegat ministeryum wojny. Zadaniem generała Kołczanowa jest sprawdzenie prawidłowego ustroju czynności poborowych w całym okręgu warszawskim. Posiada on rozległe pełnomocnictwa do wydawania rozporządzeń komisyom poborowym. W usługach generała Kołczanowa znajduje się tajna „ochrana“ polityczna, która przy tegorocznej rekrutacyi ma niezależnie od urzędów żandarmskich czynić wywiady o prawomyślności wstępujących do wojska rekrutów. Dostarczony przez „ochranę“ materyał będzie służył jako zasadnicza podstawa przy wyznaczaniu miejscowości i pułków dla kontyngentu nowych żołnierzy.

Delegat ministeryum wojny zajmuje się również wywiadami o lekarzach superrewizyjnych nietylko w komisyach poborowych, lecz i w tych szpitalach wojskowych, do których dyskwalifikowani rekruci bywają na okres próbny wysyłani.

Widocznie generał Kołczanow powziął już w tym kierunku jakieś uzasadnione podejrzenia, skoro w ostatniej chwili usunięto od czynności poborowych w Warszawie i gubernii warszawskiej ośmiu cywilnych lekarzy, a w Ujazdowskim szpitalu wojskowym zawieszono w obowiązkach dwóch młodszych ordynatorów Rosyan. Nadto **aresztowany** został felczer tego szpitala **Wasiliew**, który po ośmiu latach felczerstwa szpitalnego nabył na imię żony duży folwark w gubernii smoleńskiej. Oprócz Wasiliewa zostali uwięzieni rozmaici faktorzy, nietylko w Warszawie, ale i w kilku miastach prowincyonalnych. *Pol.*

Unia i Meksyk pod względem wojskowym.

Ostry zatarg, który powstał pomiędzy Stanami Zjednoczonemi a republiką meksykańską, zwrócił powszechną uwagę na obydwa te państwa, zwłaszcza gdy rozeszła się wiadomość, że gabinet waszyngtoński wysłał do Meksyku ultimatum, wzywające prezydenta republiki meksykańskiej Huertę do zrzeczenia się tej godności. Od zachowania się Huerty zależy dalszy tok wypadków, które mogą zakończyć się wojną.

Republika meksykańska, aczkolwiek od Stanów Zjednoczonych jest bardzo znacznie mniejszą zarówno pod względem obszaru jak zaludnienia, posiada jednak 1,900.000 kwadratowych kilometrów powierzchni, to znaczy obejmuje obszar, na którym pomieściłyby się Austro-Węgry, Niemcy i Francya. Ludność Meksyku wynosi zaledwie 15 milionów głów. W tym wypadku największe zajęcie budzi stosunek obustronnych sił zbrojnych. Otóż — jak obliczają znawcy wojskowości — ani Stany Zjednoczone, ani republika meksykańska nie rozporządzają znaczniejszą liczbą wojska, wyszkolonego na sposób europejski.

W republice meksykańskiej istnieje ogólna obowiązkowa służba wojskowa, która jednakże w praktyce nie jest ściśle wykonywana, gdyż do wojska obowiązkowo są powoływani tylko popisowi ze sfer uboższych. Obok nich przyjmowani są także ochotnicy. Armia meksykańska ma liczyć na stopie pokojowej 26 000 ludzi, na stopie wojennej 190.000. Korpus oficerski jest wystarczający pod względem liczebnym, nie brak zwłaszcza generałów, często o wątpliwej wiedzy

---

EWA SOPLICA.

SILOE.

Nowela.

5 (Ciąg dalszy.)

Stecki gryzł nerwowo w zębach papierosa i milczał posępnie. Tragedya matki-prostytutki chłostała jego przeczulone nerwy bolesnym biczem, ryła się głęboką bruzdą w rozbolałej duszy.

Gurlitt patrzał tępemi oczyma przed siebie, zaciskając silnie ręce na krawędziach stołu. Wszystkie męki i walki nieszczęśliwej dziewczyny, pragnącej ratować ukochanego dzieciaka, przesuwały się kolejno przed oczami. Bezbrzeżna rozpacz ostatecznego poświęcenia, zmuszająca ją szukać gościa w potwornym starcu, przypomniała mu nagle obie córki starego kamienicznika. Tęgie, dobrze odżywiane, baraszkujące dziewczęta, szukające ukradkiem i przebiegle u młodych lokatorów z oficyny zaspokojenia miłosnego flirtu.

Przygnębiony, zdjęty nagłym niesmakiem i odrazą, zwrócił się do Steckiego:

— Późno już, możebyśmy stąd poszli?

— Właśnie o tem myślałem — odparł Stecki — chodź Siloe, odprowadzimy cię do domu.

— Dobrze — odparła posłusznie, dopijając resztki limonady przez słomkę.

Zapłacili należytość i skierowali się ku wyjściu, gdy Siloe coś sobie przypomniała:

— A — wyrzekła szybko — zapomniałam w garderobie kluczyka od kuferka z kostyumem. Muszę się wrócić, co jeszcze mi co zginie. Proszę, idźcie naprzód i zaczekajcie na mnie przed bramą.

Wyszli na dziedziniec, wstrząśnięci nagłym dreszczem, jaki się zawsze odczuwać daje, kiedy po kilkugodzinnem siedzeniu w parnym i dusznym lokalu wyjść przyjdzie na nocne powietrze.

Na dworze jednak wcale nie było chłodno, przeciwnie, pomimo nocy, par jakiś duszny był w powietrzu.

— Będzie deszcz — odezwał się Stecki, rozglądając się po czarnem, bezgwiezdnem niebie, zasnutem czarnemi chmurami.

— Zdaje się. Daleko ta Siloe mieszka?

— O nie. Parę minut stąd. Nie nałożymy drogi wcale.

— To dobrze. — Aaa! — ziewnął przeciągle i wstrząsnął się od wewnętrznego dreszczu. — Śpiący jestem. Dochodzi druga.

Stanęli przed jasno oświeconą bramą teatrzyku, czekając na opóźniającą się Siloe i wsuwając sakramentalny napiwek w wyciągniętą skwapliwie łapę zasapanego stróża.

Pomimo późnej pory, na ulicy przed szantanem stała zbita garstka ludzi, a z niej dochodziły piskliwe krzyki kobiecego głosu. Dorozumieć się można było, że ktoś się tam w tej gromadce szamotał, pragnąc się wydobyć na zewnątrz. Jakoż po chwili ukazała się oczom stojących przed bramą mężczyzn sylwetka kobieca, wymachująca rękami. Zataczała się chwiejnym, rozchybotanym krokiem w stronę bramy lokalu, wykrzykując i grożąc pięściami rozczochranemu dozorcy. W świetle lampy zobaczył Stecki potworną, pijacką twarz, naznaczoną wymownem piętnem występnego nałogu. Na rozstrzępionych, siwiejących włosach miała coś pomiętego, zdeptanego, z wiszącemi strzępami wstążki i rozpaczliwego kwiatu, co miało imitować kapelusz, a na ramionach szczątki jakiejś mantyli, obszytej frendzlą. Wyszłapane, wielkie męskie pantofle zsuwały się z niepewnych stóp i utrudniały chwiejne balansowanie, imitujące chodzenie.

Cała postać starej była uosobieniem pijaństwa i występku. Przysunął się teraz do niej wysoki drab, typowy rzezimieszek przedmiejski i perswadując jej coś huczącym głosem — starał się powstrzymać jej zapędy w stronę szantanu. Należała też widać do nich jeszcze uliczna dziewczyna w kolorowej, mocno nadszarpanej sukni i z jaskrawo pomalowaną gębą, gdyż zrównała się z niemi i ciągnąc draba za rękaw, rzucała bezczelne, zachęcające spojrzenia w stronę Steckiego i Gurlitta.

— Tercet wyciągnięty iście z „Dna“ Gorkiego — szepnął tenże do Steckiego.

W tej chwili stanęła w bramie Siloe. Przytłumiony okrzyk wydarł się z jej gardła na widok zataczającej się pijaczki, która, spostrzegłszy dziewczynę, rzuciła się nagle ku niej:

— Ach „doczka“! — wołała jazgotliwym głosem, przerywanym czkawką! — Doczka, rybeńka najmilsza! Nareszcie! Nareszcie ty wyszła do matuszki. — A on sykinsyn — mówiła wskazując na dozorcę — nie chciał puścić — nie chciał puścić matki rodzonej do dziecka jedynego — roztkliwiała się pijaczka. — Won! wrzeszczał — Won! tu nie wolno! — Ah bezbożnik, poganin! — Ah córunu — przymilała się — ale ty wyszła do mamusi. Ty dasz mamusi dieńgi... — Co?... No daj rubelka, rybko... daj.. — wyciągała uwalaną błotem rękę. — Ot widzisz, ja zacnych ludzi znalazła, co napijają się ze mną sierotą — wskazywała na draba i umalowaną dziewczyną — tak ty daj rubla... Mamunia ino słodkiej wódki kupi i napije się w zacnej kompanii za twoje zdrowie.

Siloe stała śmiertelnie blada z oczami pełnemi łez i drżąc na całem ciele, mówiła głosem urywanym:

— Mamo — mamo — ja.. ja na prawdę — ani rubla nie mam przy sobie.

— Twarz starej z żebrzącej stała się nagle groźna.

— Ah.. nie masz — syknęła — nie masz niebożę — a kapelusz to ty dziś nowy kupiła — co? At szelma — niewdzięczny płód — to ja cię urodziła — wyhołubiła — na ludzi wykierowała — a ty teraz dla matki rubla nie masz? — —

Stecki zasłonił sobą Siloe i sięgnął ręką do kieszeni po pugilares, chcąc kres położyć haniebiącej scenie.

Stara spostrzegła jego ruch i, zmieniając z pijacką wrażliwością ton, poczęła:

— O zacny pan — śliczni panowie — poprawiła się, dojrzawszy i Gurlitta — wspaniałomyślne facety, ot ta doczka ma szczęście — mówiła, z dumą spoglądając na draba i jego towarzyszkę — aż dwóch!

Stecki rzucił srebrną monetę w nadstawioną garść i, biorąc Siloe pod ramię, skręcił z nią pospiesznie w boczną ulicę. Gurlitt postępował za niemi. Słyszeli jeszcze za sobą kilka dziękczynnych wykrzykników dla „fajnych kawalerów“, ale gdy uszli jeszcze kilkadziesiąt kroków, nie dochodziły ich już żadne odgłosy i ciszę uliby mącił tylko echem stukot ich kroków o kamienie chodnika. Stecki, wzburzony do żywego ohydą przeżytej sceny, spoglądał z głęboką litością i pełnem goryczy sercem na drżącą, wątłą dziewczynkę, która szlochała z cicha, drepcząc drobnemi stopkami u jego boku. Doszli tak do rogu długiej ulicy, na której przeciwnym końcu mieszkała Siloe i Stecki zatrzymał się, pytając dziewczyny:

— Powiedz mi Siloe, czy to jest naprawdę twoja matka?

Siloe zrazu milczała, zasłaniając chusteczką zapłakane oczęta przed rażącem światłem latarni, ale usłyszawszy pytanie to, powtórzone i przez Gurlitta, wyznała nieśmiało i z zawstydzeniem wielkiem:

— Tak, to jest rzeczywiście moja mama.

— I ty z nią mieszkasz? — pytał dalej Stecki, wyobrażając sobie ciągłą torturę tego wspólnego pożycia. (Dok. nast.)

militarnej. Żołnierz meksykański odznacza się wielkiemi zaletami wojskowemi. Uzbrojenie wojska jest nowoczesne. Armia meksykańska posiada karabiny najnowszego systemu i działa szybkostrzelne. W ostatnich czasach powstały w Meksyku fabryki broni i amunicyi, ale nie wiadomo, jaką jest ich zdolność wytwórcza. — W razie, gdyby wojska Stanów Zjednoczonych wkroczyły do Meksyku, wojska meksykańskie, korzystając z górzystego terenu północnych okolic swojego kraju, prowadziłyby wojnę podjazdową, w której Meksykanie oddawna celują, a podczas obecnego, od dwóch lat trwającego powstania, przyswoili sobie niebywałą wprawę.

Stany Zjednoczone posiadają armię, której stan liczebny na stopie pokojowej wynosi 92.000 ludzi. Armia ta składa się z ochotników. Tak zwana milicya zorganizowana liczy około 122 tysięcy ludzi. Prócz tego sztab generalny armii ma w ewidencyi milicyę niezorganizowaną, obliczoną na bajeczną liczbę 14 milionów ludzi. Z tego niezmiernego zapasu ludzi spodziewa się sztab uzyskać dosyć ochotników dla uzupełnienia armii. Czy nadzieja sztabu generalnego ziści się na wypadek wojny, trudno przewidzieć. To nie ulega wątpliwości, że ludność Stanów Zjednoczonych wcale nie kwapi się do rzemiosła wojennego.

Znawca stosunków amerykańskich, dr Lawrence br. Mackay, stwierdza, że do wojny zaczepnej milicya Stanów Zjednoczonych nie może być użyta wedle przepisów konstytucyi. Korpus ekspedycyjny, który Unia mogłaby wysłać nad Rio Grande, rzekę graniczną między Unią a Meksykiem, nie wynosiłby — zdaniem Mackay'a — więcej niż 80.000 ludzi. „Masa ta — powiada Mackay — stopniałaby jak masło na słońcu pośród niezmierzonych puszcz północnego Meksyku i gór Sierra Madre i Tarahumare, pośród ciągłych podjazdów ze strony wrogów, znających teren, umiejących się do niego przystosować i w partyzantce jak najlepiej wyćwiczonych“.

Znawcy wojskowi podzielają widocznie ten sąd, powątpiewają bowiem, ażeby Unia pochód wojsk swoich skierowała na północny Meksyk. Natomiast — zdaniem ich — akcya morska i wysadzenie wojska na ląd od strony wybrzeży wschodnich Meksyku, zagroziłyby wprost stolicy, a to mogłoby dać lepsze i szybsze wyniki, niż akcya nad Rio Grande, rzeki, oddalonej o 800 do 1200 kilometrów od siedziby centralnej władzy meksykańskiej. Akcya ta, mimo silnej marynarki Stanów Zjednoczonych, przedstawiałaby także znaczne trudności, ale oddałaby w ręce Amerykanów miasto Veracruz i Meksyk, ważne zarówno pod względem wojskowym jak politycznym.

Katastrofa kolejowa we Francyi.

Na linii Paryż—Melun kolei Śródziemnomorskiej była stacya kolei Melun, w departamencie Seine-et-Marne, odległa od Paryża o 40 kilometrów, w kierunku południowo-wschodnim, widownią strasznej katastrofy, której grozę powiększyły ciemności nocne. Mianowicie w nocy z wtorku na środę pociąg ekspresowy nicejsko-paryski zderzył się na wymienionej stacyi z pociągiem osobowym parysko-marsylijskim około g. 10 m. 30.

Pociąg ekspresowy potrzebuje 32 minut, ażeby postać się z Melun do Paryża, to też w chwili, gdy pociąg ten wyruszył w dalszą drogę, wielu podróżnych było zajętych uzupełnianiem garderoby i porządkowaniom podręcznych pakunków, ażeby na dworcu paryskim jak najprędzej wysiąść. Nagle nastąpiło wśród huku straszliwe wstrząśnienie, które powaliło na siedzenia, lub podłogę krzątających się podróżnych.

Z ogromną siłą zderzyły się oba pociągi, a skutki zderzenia się były straszne, jak to już widać z telegramów, które podaliśmy w ostatnich dwóch numerach naszego pisma. Wśród roztrzaskanego taboru kolejowego powstał w dodatku pożar, który uniemożliwił początkowo akcyę ratunkową. Podróżni, którzy wyszli cało z katastrofy, biegali jak szaleni wzdłuż pociągu. Służba kolejowa zabrała się do ratunku, a pospieszyli jej wkrótce z pomocą oficerowie na czele żołnierzy z Melun. Nie bez trudności zdołano zatrzymać pociąg luksusowy „Cote d'Azur“, który miał właśnie przybyć z Nicei. Dalszem niebezpieczeństwem groził wagon ze zbiornikiem benzyny, którą atoli zdołano również na czas usunąć, zanim płomienie objęły wagon.

W akcyi ratunkowej brał udział znany autor dramatyczny Bernstein, który przybył do Melun pociągiem „Cote d'Azur“. Bernstein opowiada, że widział, jak zwęglone na pół zwłoki wynoszono na bok, przyczem odpadały kawałki nóg i rąk. Zwłoki te wydzielały przenikliwą woń spalonej skóry. Wśród ciężko rannych znajduje się dyrektor jednego z banków w Lugdunie, nazwiskiem Pastourelle, który jechał do Paryża z synem, mającym się tam zaręczyć. Ojciec jest ciężko ranny, syn zaś wyszedł z katastrofy nietknięty. Wśród ciężko rannych jest także burmistrz m. Lugdunu i senator Heriot, tudzież profesor tamtejszego wydziału lekarskiego Chaboulet.

(Telegramy „Nowej Reformy“).

Paryż, 6 listopada.

Poincaré udał się na miejsce katastrofy w Melun i ofiarował 5.000 fr. na pierwszą pomoc dla rodzin dotkniętych katastrofą. Pod gruzami jest jeszcze przeszło 12 trupów.

Melun, 6 listopada.

Wczoraj wieczorem wydobyto z gruzów pociągu jeszcze 7 zwłok, tak że dotąd **znaleziono już 40 trupów**, zachodzi jednak obawa, że pod gruzami znajdują się jeszcze dalsze zwłoki.

Uczniowie szpiegami rosyjskimi.

Kraków, 6 listopada.

Przed trybunałem orzekającym krakowskiego sądu karnego rozpoczęła się dzisiaj rozprawa o szpiegostwo. Na ławie oskarżonych zasiadło dwóch byłych uczniów krakowskiej W. Szkoły przemysłowej, 21-letni Eugeniusz Gajewski i 21-letni Adam Ożądała, poddani austryaccy. Obaj oskarżeni pochodzą z najbliższej okolicy Krakowa. Młodzieńcy ci, nienamawiani przez nikogo, z własnej inicyatywy, zgłosili się w Warszawie do rosyjskiego sztabu generalnego, tam ofiarowali swoje usługi i **zostali przyjęci** na etat szpiegów rosyjskich politycznych i wojskowych. Proceder ten uprawiali od połowy 1912 roku i w pierwszych miesiącach 1913 r. w całej Galicyi i na Śląsku.

Akt oskarżenia zarzuca im, że popełnili zbrodnię szpiegostwa z § 67 u. k. w czasie „szczególnie niebezpiecznym“, mianowicie podczas znanego konfliktu austryacko-rosyjskiego. Kwalifikacya karna za tego rodzaju zbrodnie jest cięższą, a kodeks przewiduje karę od 10 do 20 lat ciężkiego więzienia. Nadto akt oskarżenia zarzuca obwinionym, że usiłowali nakłonić do szpiegostwa rysownika w ekspozyturze dyrekcyi dróg wodnych, p. Maryana Stojka.

Wykrycie szpiegów.

W marcu b. r. zwrócił się Gajewski do swego znajomego p. Stojka z zapytaniem, czy ma u siebie w biurze plany mostów na Wiśle i czy chciałby je sprzedać. W kilka tygodni później zgłosił się do tegoż p. Stojka Ożądała z propozycyą kupienia planów regulacyi Wisły i wogóle wszelkich planów, jakie ekspozytura posiada, przyrzekając dobrą zapłatę bez targu.

P. Stojek, który znał obu obwinionych od lat kilku i znał także ich bardzo skromne stosunki materyalne, był zdumiony tą propozycyą, tembardziej, że w ostatnich miesiącach spostrzegł widoczną poprawę stosunków materyalnych obu oskarżonych. P. Stojek wiedział, że Gajewski wyjeżdża często do Królestwa i do różnych miast galicyjskich, to też odrazu zrozumiał, że Gajewski i Ożądała są szpiegami rosyjskimi i że do podjęcia tej misyi chcą i jego nakłonić. Zwierzył się tedy ze swojemi podejrzeniami przed kolegą biurowym p. Z. Rudnickim, poczem obaj oddali rzecz w ręce policyi.

Nadkomisarz policyi dr Krupiński wraz z inspektorami B. Karczem i Morem udali się tedy do wspólnego mieszkania obwinionych, gdzie przeprowadzili gruntowną rewizyę, która dostarczyła obfitych dowodów winy obu oskarżonych. W papierach Gajewskiego znaleziono liczne notatki o rozkładzie wojsk w Krakowie i po różnych miastach Galicyi i Śląska, plan sytuacyjny mostu kolejowego na Wiśle, a nadto trzy tajne adresy mandantów warszawskich. Z tych dwa adresy brzmiące na nazwiska mężczyzn były adresami tajnymi pułkownika warszawskiego sztabu generalnego Batiuszyna, zaś adres trzeci, opiewający na nazwisko kobiety, naczelnika ochrany warszawskiej Gondotjewa. U Ożądały, którego uwięziono bezpośrednio po powrocie z Warszawy, znaleziono 70 rubli gotówką, otrzymane co tylko od Batiuszyna, dalej notatki o rozkładzie wojsk różnych miast Galicyi i Śląska, oraz również dwa tajne adresy Batiuszyna.

Przyznanie się oskarżonych.

Przyparci do muru wynikami rewizyi, obaj aresztowani Gajewski i Ożądała byli zniewoleni przyznać się do zbrodni. W szczególności przyznał Gajewski, że w październiku 1912 z własnej inicyatywy pojechał do Warszawy, zgłosił się do sztabu generalnego i tam zawarł formalną umowę o służbę szpiegowską. Tytułem zaliczki wręczono mu 40 rubli, a zarazem przedstawiono mu pewnego człowieka widocznie pod sfingowanem nazwiskiem „Raciborski“, z którym odtąd komunikował się w Warszawie i Ząbkowicach, i który mu wypłacał pieniądze. Gajewski szpiegował garnizony wojskowe w Krakowie, Bochni, Tarnowie i Leżajsku. Nadto przyznał Gajewski, że należąc do krakowskiej organizacyi „Strzelca“ dawał w tej materyi ochranie warszawskiej informacye.

Charakterystycznym w tej mierze szczegółem jest nadeszły do Gajewskiego z Warszawy już po jego uwięzieniu list polecony z 20 rublami treści następującej:

„Drogi Synu! Posyłam Ci tymczasem rubli 20, bo listu Twego z okazem Twego nowego uniformu nie otrzymałem. Napisz mi, co słychać nowego, jak Twoje zajęcie. Ściska Cię Twój ojciec Stanisław. P. S. Możebyś mi przysłał coś interesującego z gazet“.

Tym „ojcem“ był rotmistrz Nikiforow z ochrany, a przez „nowy uniform“ rozumiano mundur strzelców tutejszych, którego poznanie interesowało przedstawicieli rosyjskich władz w Warszawie.

W Warszawie na placu Saskim.

Drugi obwiniony Ożądała wstąpił na usługi szpiegowskie w grudniu 1912, zjawiwszy się osobiście w Warszawie na placu Saskim l. 7 według adresu i wskazówek, otrzymanych od Gajewskiego. Szczegółową instrukcyę szpiegowską otrzymał od samego pułkownika Batiuszyna. Obejmowała ona śledzenie rozkładu wojsk w Galicyi i na Śląsku i w wykonaniu tej instrukcyi jeździł Ożądała jako szpieg do Dębicy, Tarnowa, Rzeszowa, Tarnobrzega, Przemyśla, Jarosławia, Lubaczowa, Rawy ruskiej, Żółkwi, Lwowa, Bielska, Cieszyna i Opawy.

Oprócz tych wywiadów obaj oskarżeni mieli także wydobyć plany mostów i fortyfikacyj krakowskich.

Rezultat dochodzeń wykazał, że każdy z oskarżonych przynajmniej po dziesięć razy jeździł do Warszawy, przyczem obaj znaczne sumy zarobili. Na samego Ożądałę przypada za ostatnie trzy miesiące, jak stwierdzono, około 1.000 rb. Szkoda wyrządzona państwu przez zbrodniczą działalność obu obwinionych była bardzo znaczną.

Rozprawie przewodniczy starszy radca dr Jasiewicz, oskarża prok. dr Marowski, obwinionych bronią dr Szalay i dr Gleitzman, jako rzeczoznawców powołano do rozprawy kapitanów sztabu jeneralnego J. Rybaka i L. Morawskiego.

Rozprawa była tajną. Obaj oskarżeni przyznali się w zupełności do winy i opisali szczegółowo swoją szpiegowską działalność. Gajewski zeznał, że do zbrodni pchnęła go nędza, oprócz tego namówił go do tego „jakiś pan“, którego nazwiska nie może zdradzić. Ożądała zeznał, że podjął się misyi szpiegowskiej tylko za namową Gajewskiego.

Obaj oskarżeni zeznawali głosem cichym, bardzo przygnębieni całą aferą.

Po zeznaniach świadków pp. M. Stojka i Z. Rudnickiego, oraz kilku Strzelców, składali orzeczenia fachowe rzeczoznawcy wojskowi kapitan sztabu generalnego Rybak oraz kapitan L. Morawski.

Następnie przemawiali obrońcy dr Szalay i dr Gleitzmann.

Po przeprowadzonej rozprawie wydał trybunał wyrok, zasądzający Gajewskiego na dwa lata, a Ożądałę na półtora roku więzienia. Obrońcy zgłosili odwołanie.

Kronika powstania 1863-64 roku.

6 listopada.

Pod Wierzchowiskami (S.) otaczają Moskale garstkę eskorty pułkownika Czachowskiego. W zażartej obronie ginie sędziwy dowódca wraz z kilku towarzyszami. — Pod głównem dowództwem Rynarzewskiego powstańcy, w sile 800 ludzi, spotykają się pod Żeleźnią (Pł.) z kolumną kapitana Arnsdorfa, liczącą 4 roty piechoty i około 200 jazdy i w zaciętej a zwycięskiej pięciogodzinnej walce z nim, biją nieprzyjaciela, zmuszają go do ucieczki i zabierają sporo broni i amunicyi; w bitwie tej śmiertelnie ranny, Rynarzewski umiera w kilka dni później, a dowództwo po nim obejmuje Ostaszewski. Powstańcy walczą pod Skorowodami (?) w Kowieńskiem.

Kronika.

Kraków, 6 listopada.

O regulacyę zachodniej części Krakowa. Donieśliśmy wczoraj o rozpisaniu konkursu przez gminę m. Krakowa dla techników i artystów polskich w sprawie ustalenia regulacyi wylotu ulicy Wolskiej, sposobu zabudowania okolicznych miejskich gruntów, oraz zużytkowania toru wyścigowego i Błoń miejskich w przeważnej części na cele użytkowości publicznej. Powyższa praca konkursowa ma dać szczegółowy obraz dla ukształtowania się:

1) Obecnego wylotu ulicy Wolskiej, w miejscu krzyżowania się jej z aleją Krasińskiego i aleją Mickiewicza i w miejscu, gdzie ona rozgałęzia się w aleję 3-go Maja ku parkowi Jordana i gdzie stanie się początkiem nowego jej przedłużenia wprost ku Kopcowi Kościuszki;

2) Regulacyi i sposobu rozbudowania: a) gruntów miejskich pofortyfikacyjnych, ograniczonych od wschodu aleją Mickiewicza, od północy przedłużoną wprost ku zachodowi ulicą Czystą, od zachodu parkiem dr. Jordana, a od południa aleją 3-go Maja; b) gruntów miejskich pofortyfikacyjnych, ograniczonych od wschodu aleją Krasińskiego, od południa przedłużoną ulicą Smoleńsk, a od zachodu gruntami prywatnymi i łąką P. P. Norbertanek.

3) Sposobu zużytkowania Błoń miejskich w przeważnej części na cele publiczne i zużytkowania gruntów miejskich po dotychczasowym torze wyścigowym.

Rozwiązanie tych zadań winno uwzględnić przedewszystkiem możność finansową miasta i dać zarządowi gminy m. Krakowa wyraźne wskazówki dla zapoczątkowania gospodarki na wspomnianych gruntach, z pożytkiem realnym dla obecnego i przyszłego rozwoju miasta.

Zarząd miasta wyznaczył trzy nagrody za najlepsze prace konkursowe w kwotach: 4.000 kor., 2.000 kor. i 1.000 kor. Jury służy prawo łączenia nagrody pierwszej z drugą i rozdania dwóch równorzędnych nagród po 3.000 koron.

Projekty należy nadsyłać na ręce prezydenta miasta, w terminie 3-miesięcznym od dnia ogłoszenia tego konkursu.

Sąd konkursowy stanowią: 1) prezydent miasta, lub jego zastępca; 2) wiceprezydent Józef Sare; 3) Wandalin Beringer, radca miejski; 4) dr. St. Domański, radca miejski; 5) Jan Peroś, architekt, radca miejski; 6) Artur Romanowski, architekt, radca miejski; 7) Andrzej Kleczek, st. radca budownictwa i 8) dr. Tomasz Janiszewski, fizyk miejski, jako delegaci magistratu, 9) Jan Kwiatkowski, st. komisarz budowy w ministerstwie handlu, jako delegat krak. Tow. technicznego; 10) Sławomir Odrzywolski, st. radca budownictwa, jako delegat Izby budowniczych w Krakowie; 11) Józef Gałęzowski, profesor Akademii sztuk pięknych; 12) Wacław Krzyżanowski, architekt, jako delegaci Tow. kulturalnych w Krakowie; 13) Tadeusz Zieliński architekt, delegat Koła architektów w Krakowie.

Dar banków dla Macierzy. Idąc za głosem odezwy Koła polskiego złożyło kilka lwowskich instytucyj bankowych w Banku krajowym kwotę 16.000 koron, które Bank krajowy przekazał na ręce prezesa Koła polskiego dra Lea, jako „dar banków lwowskich dla Macierzy śląskiej“.

Krakowskie Koło Tow. historycznego odbędzie posiedzenie 8 b. m. o g. 5 wieczorem w sali semin. archeol. (ulica św. Anny l. 12). Porządek dzienny: 1) Odczyt dra Józefa Frejlicha: „Odgłosy listopadowe w Danii“ (Przyczynek do charakterystyki Atanazego hr. Raczyńskiego, posła pruskiego w Kopenhadze). 2) Plan inwentaryzacyi aktów sejmowych i sejmikowych — referent dr Wł. Konopczyński. 3) Sprawa zjazdu historyków polskich.

Posiedzenie sekcyi neofilologicznej odbędzie się w piątek 8 b. m. o godzinie 6 w akademii handlowej (Biblioteka I. p.). — Na porządku dziennym odczyt dra A. Kwiecińskiego pod tyt.: „Die Wirtschaften im XVI., XVII., XVIII. Jh.“. Potem zebranie towarzyskie. Goście mile widziani.

Z sekcyi pedologicznej „Ogniska“ nauczycielskiego w Krakowie. W piątek 8 b. m. wygłosi p. Anna Ameisenówna odczyt na temat: „Najnowsze metody w nauczaniu śpiewu, a w szczególności metoda Battkego“. Wstęp dla członków i gości. Początek o godz. pół do 7 w lokalu „Ogniska“, Rynek gł. 29 II p.

Warszawscy lutniści przybywają jutro o godzinie 11·50 przed południem do Krakowa. Po powitaniu na dworcu odbędzie się na cześć Warszawiaków śniadanie w „Esplanadzie“, poczem będą oni zwiedzali Kraków.

Ze statystyki miejskiej Kasy chorych w Krakowie. — Według sprawozdania za miesiąc październik 1913 r. było ubezpieczonych 20.274 (mężczyzn 16.025, kobiet 4249). Zgłosiło się do leczenia 1832 osób. Z tych odesłano do szpitala 116 członków. Uznano niezdolnymi do pracy 807 chorych, którym wypłacono 14.004 K 71 hal. za 11.408 dni choroby. Obłożnie chorych było 146. Z liczby zgłoszonych do leczenia członków przypada na choroby zakaźne 266.

Najwięcej grasowała gruźlica 113, zapalenie tkanki podskórnej, czyrak, wąglik 65, influenza 54, czerwonka 11 i dur brzuszny 5. Z innych wypadków zachorowań przypada na choroby weneryczne 136, skórne 181, choroby krwi i przemiany materyi 170, choroby nerwowe 47, choroby narządów oddychania 260, choroby narządu krążenia 47, narządów trawienia 204, narządów moczowo-płciowych 73, narządu ruchu 22, na choroby oczne 90, na choroby uszne 51, obrażenia i uszkodzenia przy pracy 174.

W październiku otrzymali członkowie 3206 porad lekarskich. Obok lekarstw i różnych środków leczniczych wydano 268 flaszek wód mineralnych, 60 litrów mleka, 38 okularów, 23 pasów przepuklinowych, 18 inhalatorów, 486 kąpieli itd. Zmarło 11 członków (mężczyzn 8, kobiet 3). Ze względu na przyczynę śmierci największa ilość zmarła na gruźlicę płuc 4, na wadę serca 3, na zapalenie płuc 1, na zapalenie nerek 1, na czerwonkę 1, z powodu potłuczenia 1.

T. N. S. W. Posiedzenie krakowskiego Koła Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych odbędzie się w sobotę 8 listopada w sali 43 Col. Nov. o godz. 6 wieczór. Na porządku obrad: Prof. W. Sikora „Wnioski Koła tarnowskiego w sprawie zmiany statutu T. N. S. W.“.

W Pols. Związku niewiast katolickich odbędzie się w sobotę 8 bm. staraniem sekcyi popierania ruchu kobiecego referat wygłoszony przez pannę dr Maryę Estreicherównę na temat wynagradzania pracy kobiet a mężczyzn. Początek o g. 4 po południu.

Tow. weteranów wojskowych odbędzie walne zgromadzenie 8 b. m., o godzinie 5 i pół po południu, w lokalu Tow.

Wieczornica taneczna IX Koła T. S. L. im. królowej Jadwigi zapowiada się bardzo dobrze. Program części wokalno-muzycznej spoczywa w rękach osób znanych z występów. Muzyka p. Czyżowskiego. Dla poparcia celu tak szlachetnego, jak założenie ochronki, powinny panienki przybyć licznie na tę pierwszą zabawę jesienną. Strój spacerowy. Po zaproszenia należy się zgłaszać do p. Łożińskiej ulica Szewska i do p. Kozikowej, sklep Lenerta, ulica Sławkowska.

Nalepki Poniatowskiego są do nabycia w Straży Polskiej w Krakowie (ulica Floryańska L. 1). Komitetom lokalnym oraz stowarzyszeniom udziela się 33 procent opustu. Ze względu na liczne zamówienia uprasza się o wcześniejsze zgłoszenia.

Herbaciarnia ludowa przy ul. Reformackiej 3 będzie otwartą w sobotę o godzinie 10 przed południem.

Poświęcenie lokalu „Gwiazdy“ (Karmelicka 21) odbędzie się w niedzielę 9 b. m. po nabożeństwie w kościele Karmelitów. O godzinie 6 odbędzie się w „Gwieździe“ wieczór ku uczczeniu rocznicy ks. Józefa. Między innemi kółko amatorów odegra dramat „Dziesiąty pawilon“.

Usiłowane oszustwo przy pomocy skradzionego czeku bankowego. — Wczoraj w południe przybyło do kasy „Živnostenska Banka“ w Rynku dwóch mężczyzn, którzy zaprezentowali czek tego banku l. 13.112 na kwotę 1004 K 5 h. i zażądali wypłaty tej sumy. Czek powyższy cedowała sosnowiecka filia Banku handlowego w Warszawie krakowskiej firmie Ernest Bahlsen. Urzędnik banku p. Horak zwrócił uwagę, że na czeku brakuje podpisu firmy Bahlsen i polecił owym panom, aby się o podpis ten postarali. Po chwili wrócili obaj z gotowym już rzekomo podpisem, mimo to pieniędzy nie dostali, gdyż z banku zatelefonowano do policyi o całem zajściu, zjawił się funkcyonaryusz i obu mężczyzn aresztował. Jeden nazywa się Wojciech Siekański, liczy lat 57, drugi Michał Lubacz, lat 45, obaj pochodzą z Krakowa, z zawodu są wyrobnikami. Zeznali oni, że czek ów otrzymali od krakowskiego listonosza Michała Rożańskiego, z poleceniem, aby go zrealizowali. Natychmiast aresztowano Rożańskiego, przy którym znaleziono obciążający materyał, świadczący, że popełniał on liczne nadużycia jako listonosz. Rożański tłómaczył się naiwnie, że czek powyższy wręczył mu na ulicy „jakiś pan“ z prośbą o podjęcie pieniędzy w banku w jego imieniu.

Zamach samobójczy Kobrzyńskiego. Onegdaj w celi więziennej usiłował odebrać sobie życie przez powieszenie Kobrzyński, jeden ze sprawców mordu na ś. p. Ferdynandzie Swiszczowskim. Kobrzyński sporządził sobie pętlę z [illegible], uwiązał ją u kraty, poczem okręcił nią szyję. Pełniący służbę żołnierz 20 p. p. zauważył wiszącego u kraty człowieka i zaalarmował straż więzienną, która Kobrzyńskiego odcięła i w ten sposób samobójstwo udaremniła.

Z sali sądowej. Przed trybunałem krakowskiej ławy przysięgłych rozpoczęła się dzisiaj rano rozprawa przeciwko robotnikowi Janowi Ruszajowi z Okocimia, obwinionemu o zbrodnię zabójstwa. — Ruszaj w sprzeczce ze swoim znajomym Antonim Kotrą ugodził go nożem w piers tak, że Kotra zmarł w godzinę później. Ruszaj tłumaczy się, że był pijany w czasie tej kłótni. Wyrok zapadnie po południu.

Po ucieczce Schenkera. Słuchacz medycyny p. Wacław Okuljar, w towarzystwie którego wyjechał Zygfryd Schenker, wrócił już do Krakowa. Twierdzi on, że odwiózł Schenkera do Berlina, gdzie go oczekiwali krewni, którzy się nim następnie zajęli.

Aresztowanie włamywacza. Wczoraj aresztowała policya 23-letniego Józefa Hajduczka, który w towarzystwie trzech swoich „zawodowych“ kolegów włamał się do mieszkania Lieby Birnerowej przy ulicy św. Wawrzyńca L. 9 i usiłował skraść szereg wartościowych przedmiotów. W chwili jednak, kiedy miał już z łupem wychodzić z mieszkania, przytrzymali go domownicy, towarzysze zbiegli. Należy dodać, że przed dwoma tygodniami włamali się do tego samego mieszkania jacyś sprawcy i skradli 400 koron.

Aresztowanie lekarza w Podgórzu. Sąd krajowy wyższy na sesyi wczorajszej nie uwzględnił rekursu dra Goldbergera przeciw orzeczeniu Izby radnej, zatwierdzającej areszt śledczy. Dr Goldberger pozostanie wobec tego aż do ukończenia dochodzeń w areszcie śledczym.

Z kroniki policyjnej w Podgórzu. Wczoraj aresztowano 55-letnią Franciszkę Prusinowską, która obchodziła sklepy i kradła rozmaite towary. Aresztowano ją w chwili, kiedy w sklepie Jurkiewicza przy ul. Kalwaryjskiej l. 14 „kupowała bez pieniędzy“ towar i chowała go pod chustkę. Aresztowano także 70-letniego Jana Cygana, który prawie całe życie przesiedział w więzieniu za kradzieże. Ostatnio odsiadywał karę 5-letniego więzienia za kradzież. Widocznie sprzykrzyło się życie na wolności „staruszkowi“ i urzeczywistniły się jego marzenia, gdyż znowu jest w areszcie za kradzieże popełnione wczoraj na jarmarku. Do ekspozytury policyi w Podgórzu zgłosił się Józef Kuźnia z Woli Duchackiej i złożył większą ilość stempli i marek pocztowych, które znalazł w wozie tramwajowym dnia 2 b. m.

Z kraju.

Tarnów, 5 listopada. (Z Rady powiatowej. — Zaduszki. — Teatralia).

Pod przewodnictwem marszałka p. Jaśkiewicza, odbyło się w ubiegłym tygodniu posiedzenie Rady powiatowej, na którem przyjęto do wiadomości sprawozdanie wydziału powiatowego za czas od 24 czerwca do 28 października b. r. Sprawozdanie obok załatwienia licznych uchwał rad gminnych, wspomina o zaniechaniu kursu pisarzy gminnych z powodu braku funduszów, o rozdaniu 9 stypendyów po 100 kor. uczeniom szkoły gospodyń wiejskich w Szynwałdzie, szereg uwag poświęca klęskom elementarnym, których kwota na powiat tarnowski wynosi 4,400.000 kor., na co wydział otrzymał zasiłek w kwocie 5 000 kor. na roboty koło drogi Tuchów-Garbek i drogi Chyszów, oraz zasiłek w kwocie 10.000 kor. na wykonanie robót drogowych w 8 punktach powiatu. Sprawozdanie podnosi z naciskiem, że w przeciwieństwie do dróg powiatowych, drogi gminne II klasy z powodu szkód są nie do użycia. W końcu sprawozdanie zaznacza, że rozpoczęto budowę drogi Pleśna-Lichwin i Koszyce-Wierzchosławice z zapomogowych funduszów rządowych.

Po dyskusyi i przyjęciu sprawozdania zamianowano lustratorem Rady p. Wiśniewskiego z Brzozan, oraz uchwalono wniosek, domagający się od wydziału wykonania i przedłożenia planów, celem budowy nowego gmachu dla Rady powiatowej.

W dzień Wszystkich Świętych i dzień zaduszny, staraniem uczniów seminaryum nauczycielskiego męskiego grób powstańców na tutejszym cmentarzu został oświetlony i ubrany w zieleń i flagi o barwach narodowych. W pierwszy dzień święta umarłych licznie zebrana publiczność odśpiewała przy grobie powstańców patryotyczne pieśni.

Teatr p. St. Turskiego wystawił w Sokole „Tajemniczego Dżemsa“. Artyści grali bardzo dobrze.

Staraniem Kółka amatorskiego T. S. L. odegranem zostanie w sali Sokoła dnia 8 b. m. 3 aktowa komedya Fredry p. t. „Gwałtu co się dzieje“.

Chrzanów, 5 listopada. (Nieszczęśliwy wypadek. — Elektryka).

Dnia 3 b. m. wydarzył się nieszczęśliwy wypadek, któremu uległa właścicielka drogeryi p. Reiferowa. Chcąc zapalić lampę benzynową, rozlała na suknie trochę benzyny, która zapaliła się. P. R. poparzyła sobie lewą rękę w bardzo dotkliwy sposób. Gdyby nie rychła pomoc, byłaby z życiem nie uszła.

Nareszcie miasto nasze będzie oświetlone elektryką; prace około zakładania drutów przewodowych są już na ukończeniu. Oświetlenie ma być otwarte 15 b. m.

Dębica, 5 listopada. (T. S. L.) Łącznem staraniem Koła T. S. L. w Dębicy i dyrekcyi krakowskiego Polskiego Towarzystwa emigracyjnego odbędzie się w nadchodzącą niedzielę 9 b. m. w sali „Sokoła“ o godz. 5 po południu wykład dyrektora J. Okołowicza na temat „Zagadnienia emigracyi polskiej“. Wykład objaśniony będzie szeregiem interesujących obrazów świetlnych.

Brody, 5 listopada. (Aresztowanie dyrektorów biura „Austro-Americany“).

Dzisiaj w nocy dokonano rewizyi w tutejszem biurze Tow. Austro-Americana, poczem uwięziono kierowników tego biura, Kapellera i Brunczynera i odwieziono ich do Lwowa do więzień tamtejszego sądu karnego. Opowiadają, że biuro to w ciągu 6 miesięcy wywiozło 90.000 emigrantów do Ameryki.

Ze świata.

Wielki proces o sfałszowanie weksli. Z Piotrkowa donoszą:

Wczoraj rozpoczęła się tu sensacyjna rozprawa o sfałszowanie weksli na sumę przeszło 1.100 tysięcy rubli przez 23 fałszerzy i lichwiarzy żydowskich. Poszkodowanym jest tutejszy obywatel Michał Rogowski. Oskarżonych broni 12 adwokatów z Warszawy.

Jubileusz kapłański. Z Wilna donoszą: Wczoraj obchodzono w pałacu biskupim 35-lecia kapłańskie prałata Kazimierza Michalkiewicza, administratora dyecezyi wileńskiej. W czasie bankietu wręczono jubilatowi różne upominki z napisami: „Zacnemu kapłanowi i obywatelowi“.

Pożar przystani wioślarskiej. Z Płocka donoszą:

Wczoraj wieczorem spaliła się przystań płockiego Towarzystwa wioślarskiego, a wraz z nią zgorzało kilkanaście łodzi, flagi, wiosła, umeblowanie i mundury. Straty są znaczne i dla płockiego Towarzystwa wioślarskiego bardzo dotkliwe.

Kuratela nad biskupem. Z Celowca donoszą: Dziennik urzędowy ogłasza zawieszenie kurateli nad byłym ks. biskupem dr Kaanem, który przed kilku laty ustąpił z powodu zawikłania się w różne kłopoty finansowe.

O relikwie tureckie. „Voss. Ztg“ donosi z Wiednia, że sprawą kradzieży relikwij w meczecie Selima w Adryanopolu, jest oficer kozaków (!) Mikołaj Pokrowski, który zabrał z meczetu nietylko koszulę, czy też płaszcz, Mahometa, ale także inne cenne relikwie i złożył je w ambasadzie rosyjskiej w Wiedniu. Policya wiedeńska jednak o tem się dowiedziała i zmusiła Pokrowskiego do zwrócenia tych relikwij ambasadzie tureckiej.

Nowy król bawarski. Dotąd królem bawarskim był Otton, syn zmarłego króla Maksymiliana II, urodzony w r. 1848. Ponieważ król Otton jest umysłowo chory, więc od 27 lat sprawują za niego rządy regenci, najpierw ks. regent Luitpold, następnie ks. regent Ludwik. Na podstawie proklamacyi i za zgodą parlamentu bawarskiego król Otto został złożony z tronu, a od dnia wczorajszego królem Bawaryi został regent jej, ks. Ludwik, syn ks. Luitpolda, urodzony w roku 1845. Król Ludwik, trzeci z rzędu tego imienia, jest bratem stryjecznym Ottona. Ożeniony jest z arcyksiężną austryacką Maryą Teresą, córką arcyksięcia Ferdynanda.

Król Ludwik III, jako książe, oddawał się przedewszystkiem z wielkiem zamiłowaniem rolnictwu, zarówno teoretycznie, jak praktycznie. Zajmował się także bardzo żywo rozmaitemi przedsiębiorstwami ekonomicznemi, które zawsze popierał. Starał się dokładnie poznać kraj, a w czasie swoich podróży zjednał sobie popularność pośród wszystkich sfer ludności. Do reprezentantów prasy powiedział pewnego razu, ażeby nie wypisywano mu pochwał, ale poprzestawano zawsze na trzeźwem przedstawianiu sprawy. Ludwik III ma też umysł trzeźwy i wielkie poczucie obowiązku.

Cesarzowa Eugenia, wdowa po Napoleonie III, licząca już 88 lat życia, podupadła obecnie bardzo na zdrowiu. Jak donoszą dzienniki angielskie, zarówno w fizycznym, jak w psychicznym stanie sędziwej cesarzowej dokonały się głębokie a ujemne zmiany. Ostatnie wypadki influency pozostawiły po sobie widoczne ślady. Nie można mówić o bezpośrednim niebezpieczeństwie dla życia cesarzowej, ale ciągły upadek sił jest widoczny. Cesarzowa, która dawniej żywo zajmowała się wypadkami bieżącemi, siedzi obecnie zadumana w fotelu i rozmyśla, jak się zdaje, nad przeszłością. Lekarze radzą jej, ażeby opuściła Anglię, której klimat jest dla niej szkodliwy. Idąc za tą radą, ma cesarzowa wkrótce udać się na Cap Martin w południowej Francyi. Zaniechać musi również podróży morskich, to też prywatny jej jacht „Thistle“ zostanie wkrótce sprzedany. Cesarzowa Eugenia od szeregu lat

KINO WANDA przy ulicy św. Gertrudy l. 5.
Program od czwartku 6 do niedzieli 9 listopada 1913 r.: 1) Tydzień nowości Pathégo 43 (aktualne). — 2) Wdzięczny pies (komedya). — 3) ...ZOSTAŁO TYLKO WSPOMNIENIE (wspaniały dramat z życia). — 4) Willi i jego narzeczona (humoreska) — 5) Strenna, kobieta o żelaznych muskułach — 6) Moryc i król murzynów (wspaniała humoreska. W głównej roli Moryc Prince). — 7) ZŁAMANE SZCZĘŚCIE (KRÓL SZPIEGÓW) (sensacyjny dramat w 4 aktach). — Od 10 listopada 1913 r.: „Zbójcy“ Schillera.

wiedzie życie samotne. Los ciężko ją doświadczył. Gdy stała u szczytu powodzenia, jako żona cesarza Napoleona III, przyszedł pogrom Francyi w roku 1870 i zrzucenie z tronu Napoleona. Na wygnaniu umarł wkrótce Napoleon, a później jedyny syn cesarski, Napoleon IV, zwany „Lulu“, poległ w Afryce w walce z Zulusami jako ochotnik wojska angielskiego. Odtąd cesarzowa jest już zupełnie osierocona.

Składki. Na cele krakowskiego Towarzystwa ratunkowego w Krakowie złożył Związek urzędników czeskich kas oszczędności Czech, Moraw i Śląska w Pradze 100 K z powodu gościnnego przyjęcia podczas jego niedawnego pobytu w Krakowie.

Dla Tow. Szkoły ludowej złożyło „kółko stołowników“ 11 K.

Na Dar grunwaldzki złożył W. Nowicki 2 K.

Na Macierz śląską złożyli: Z. Lubiński 15 kor., M. J. 5 kor., Józef Wiekierak 4 kor. 60 hal., T. Bioniedzka 2 kor., Marya Gełogórska 10 kor., S. Zabawski 2 kor. 40 hal., Józef Kuś 59 K 50 hal., zebrane w Łodygowicach podczas obiadu z powodu 25-letniego jubileuszu probostwa ks. Jana Miodońskiego; Z. i K. 4 K oraz 2 K dla T. S. L. zamiast ozdobienia grobów, D. 2 K 40 h.

Dla siostry Miłosierdzia Cecylii w szpitalu św. Łazarza na wsparcie dla biednych chorych złożyli Edwardowie Rolińscy 15 K zamiast wieńca na trumnę ś. p. Wilhelminy Past.

Na polski skarb wojskowy złożył p. Władysław Rutkowski za pośrednictwem p. Sikorskiego 3 K.

Dla W. P. złożono: N. N. z Rzeszowa 3 K.

Z kalendarza. We czwartek 6 listopada: Leonarda w. i Feliksa m.; w piątek 7 listopada: Amaranta m. i Florentego b.; w sobotę 8 listopada: Sewera i Wiktoryna.

Wschód słońca dnia 6 listopada o godz. 6 m. 38; zachód o godzinie 4 min. 08; długość dnia godzin 9 m. 30.

Z krakowskiego obserwatoryum. — Dnia 5 listopada termometr doszedł od + 5·2 do + 10·2 Cels.; barometr opadał.

Dnia 6 listopada o godzinie 7 rano stan barometru 735·5 mm., termometru + 5·4 C.; wiatr północno-wschodni.

Zakopane. (Tel. Związku turystycznego.)

Temperatura powietrza o godz. 7 rano w cieniu — 3·2° Cels. Wiatr zachodni.

Prognoza: Pogoda zmienna.

Powszechne wykłady uniwersyteckie

w auli I szkoły realnej przy ulicy Studenckiej o godz. 6 wieczór. Wstęp 10 hal.

Dnia 6 i 7 listopada: Jan Grzegorzewski: Turcya, Bułgarya i Albania na tle współczesnych wypadków.

Repertoar teatru miejskiego im. Słowackiego w Krakowie.

We czwartek: „Tajemnica“.
W piątek: „Po szarym dniu słońce“.
W sobotę: „Igrzysko“.
W niedzielę po poł.: „Młynarz i jego córka“, wieczór: „Igrzysko“.
W poniedziałek: „Okno na I piętrze“ i „Piąty akt“.

Repertoar teatru Turskiego.

Sambor 7 listopada: „Tajemniczy Dżems“.
Borysław 8 listopada: „Tajemniczy Dżems“.
9 listopada: (Wieczór kupletowy).

E. Gabryelska, Pałac Spiski, Kraków. Wynajmuje i sprzedaje pierwszorzędnych fabryk fortepiany, pianina, harmonie i piancle za gotówkę lub na spłaty nawet dwudziestomiesięczne. Instrumenty używane od cen najniższych. Wystawa obrazów. Wstęp wolny.

Kronika lwowska.

Lwów, 6 listopada.

I zjazd śpiewacki we Lwowie. Ostatnia próba chórów Tow. muzycznego, Lutni i Chóru akademickiego, odbędzie się dzisiaj, we czwartek, o godzinie 6 wieczorem, pod kierunkiem W. Barabasza, w sali prób Tow. muzycznego (plac Szczepański 1, II p.).

Nowe towarzystwo śpiewackie. Namiestnictwo zatwierdziło statut Towarzystwa śpiewackiego „Pieśń“ we Lwowie (chór mięszany). Próby odbywają się we środy i w soboty o godz. 7 wiecz. przy ul. Polnej l. 62.

Sprawa Krzemienieckiego. Sędzia Hecht prowadzący śledztwo w aferze Krzemienieckiego przeprowadził w asystencyi komisarza policyi p. Falkiewicza dodatkową rewizyę w mieszkaniu szpiega, przyczem skonfiskował nowy szereg kompromitujących listów.

Co do zbiorów, które Krzemieniecki miał na wystawie, pozostawił sąd pod opieką komitetu, jakkolwiek uważa je za depozyt sądowy. Zgłosiło się mnóstwo osób, które utrzymują, że wśród tych zbiorów znajduje się ich własność.

Repertuar teatru lwowskiego.

W piątek: „Lato“.
W sobotę po poł.: „Ludwik XI“; wieczór: „Prymas cyganów“.

Zderzenie pociągów towarowych w Radymnie.

(Telefonem).

Przemyśl, 6 listopada.

Przy wjeździe do stacyi w Radymnie, od strony Przemyśla, tuż za stacyą, na skrzyżowaniu, pociąg towarowy nr. 66, wyjeżdżający wczoraj z Przemyśla około godz. 9 wieczór, przeoczywszy sygnał „stój!“, **najechał z boku na środek pociągu towarowego** nr. 83, wyjeżdżający ze stacyi radymieńskiej **i wbił się w niego klinem.**

Maszynista Ekiert puścił kontrparę, ale było już zapóźno, bo hamulce odmówiły posłuszeństwa. W obu pociągach **rozbitych zostało 18 wagonów**, w tem 4 z nierogacizną. Z ludzi nikt nie jest ranny. Kilkadziesiąt świń zostało zabitych lub pokaleczonych, krew ciekła na tor. Widok, przypominający jatki! **Oba tory zatarasowane.**

Z Przemyśla wysłano w dwie godziny po wypadku pociąg ratunkowy z robotnikami i dźwigarami. Przyjechał nim także inspektor i naczelnik z Przemyśla p. Jung. Po całonocnej pracy, w której wzięło udział 54 robotników, około godz. 7 rano uprzątnięto jeden tor. Prace nad uprzątnięciem drugiego toru trwają dalej.

Pociągi, jadące od Lwowa, zatrzymywały się w Przemyślu. Pociąg, który miał stąd o godz. 10 wieczór odejść do Krakowa, odszedł dopiero po godz. 8 rano. Z takiem samem opóźnieniem odchodziły i inne pociągi w kierunku Lwowa i Krakowa. Na jednym torze ruch jest normalny.

Ze Lwowa przyjechał na miejsce wypadku zastępca dyrektora p. Jasiński.

Wskutek dzisiejszego karambolu pociąg pospieszny, przybywający ze Lwowa do Krakowa rano o godz. pół do siódmej, przyjechał dzisiaj o godz. pół do dwunastej przed południem.

Proces kijowski.

Proces Bejlisa dobiega końca. Żadnych nowych momentów rozprawa już przynieść nie może; pozostały bowiem tylko mowy prokuratora i obrońców, poczem nastąpi werdykt ławy przysięgłych i wyrok. W miarę jednak, jak chwila wyroku się zbliża, wzmaga się ciekawość i roznamiętnienie powszechne. Od miesiąca prawie proces Bejlisa odgrywa rolę najważniejszej kwestyi rosyjskiego życia społecznego. Dzienniki rosyjskie wszystkich odcieni sprawozdaniami zapełniają połowę swoich szpalt. Petersburska urzędowa agencya telegraficzna pracuje z intenzywnością, jaką ta szanowna instytucya chyba nigdy nie rozwijała; oprócz tego każde pismo ma na rozprawie sądowej własnych sprawozdawców, nieraz po kilku i to wybitnych publicystów, jak n. p. Korolenko lub Naboków, kadecki „kandydat na ministra“.

Oczywiście każde pismo oświetla proces stosownie do swojego kierunku politycznego. Pod tym względem cała prasa rosyjska podzieliła się na dwa skrajnie przeciwne obozy, zwalczające się niesłychaną w tonie polemiką. Do polemiki tej systematycznie mięszają się władze, występując naturalnie przeciwko pismom postępowym. W ciągu 25 dni procesu aresztowano 5 redaktorów, 6 pociągnięto do odpowiedzialności sądowej, skonfiskowano 25 pism i 5 broszur, zamknięto zupełnie 2 dzienniki, na 39 pism nałożono kary pieniężne, wynoszące razem 11.750 rubli.

Roznamiętnienie zresztą opinii nie ogranicza się do dzienników. Nic w tem dziwnego, skoro pomniejsze pisma czarnosecinne prowadzą wprost agitacyę pogromową, a nawet poważne „Nowoje Wremia“ grozi wprost „nieobliczalnemi następstwami“ w razie gdyby Bejlis został uniewinniony. Agitacya taka wywołała już przewidywany skutek w południowych guberniach Rosyi, skąd donoszą o próbach pogromów. W Kijowie, podczas składania zeznań przez ks. Pranajtysa, jako eksperta, tłumy zapełniały kurytarze, gmach sądu i wszystkie sąsiednie ulice. Przeciwnicy oskarżenia o mord rytualny urządzają natomiast mityngi protestujące, demonstracye, strajki — jakby zanosiło się na jakieś formalne walki uliczne. Że i takie następstwa nie są wykluczone, dowodzi „rada“, udzielona przez gubernatora kijowskiego rabinowi Gurewiczowi, aby żydzi, w razie uniewinnienia Bejlisa, wywieźli go po cichu i natychmiast z Kijowa, nie urządzając żadnych bankietów i uroczystości; w razie zaś zasądzenia, aby nie próbowali czynić żadnych manifestacyj, ani protestów.

Jaki będzie werdykt i teraz przewidzieć zgoła niepodobna. W tym dziwnym procesie nie tylko oskarżenie i zastępcy powództwa z jednej strony, a obrona oskarżonego z drugiej, tworzą dwa wrogie obozy, — ale równocześnie podzielili się nawet eksperci. Gdy chodziło o ekspertyzę lekarsko-medyczną, biegli: nadworny chirurg Pawłów i prof. Kadjan, złożyli zgoła odmienne oświadczenie od opinii ekspertów prof. Sikorskiego i prosektora kijowskiego uniwersytetu, Tufanowa, których oświadczenie popierało tezę oskarżenia w kierunku mordu rytualnego, męczenia ofiary, mordowania jej z premedytacyą i znajomością rzeczy, zmierzającą do wypuszczenia krwi i t. d. Tak samo przy ekspertyzie teologiczno-naukowej z jednej strony stanął ks. Pranajtys, dowodzący istnienia mordu rytualnego wogóle i znamion jego w danym wypadku, — a z drugiej duchowny prawosławny i teolog Troickij, oraz uczony świecki Kokowcew, którzy wypowiedzieli zupełnie przeciwną opinię.

Tak więc sprawa pozostała wobec trybunału sądowego, pod względem formalnym, na tym samym punkcie niejasności i sprzeczności, na jakim była od początku, a przewodniczący ławy przysięgłych oświadczył nawet, że ława dalszych projektowanych opinij naukowych ekspertów nie potrzebuje... Wysnuwać z tego żadnych horoskopów co do werdyktu nie można. To jedno zdaje się nie ulegać wątpliwości, że w jednym i w drugim wypadku zanosi się na wypadki dla żydów w Rosyi groźne.

(Telegramy „N. Reformy“ z d. 6 listopada).

Kijów. Cały wczorajszy dzień rozprawy zajęła mowa prokuratora, który starał się zbijać każdy szczegół, przemawiający na korzyść Bejlisa. Podniósł wszystko, coby go mogło oskarżać, orzekł, że pobudką zbrodni był fanatyzm religijny. Mowę zakończył słowami:

„Jeżeli panowie sędziowie przysięgli wydacie wyrok, skazujący Bejlisa, to człowiek rosyjski traktować go będzie tylko jako ślepego fanatyka, zaś wszelkie obawy żydów, że wyrok skazujący da powód do pogromów, są nieuzasadnione.

Austrya tworzy nowy związek bałkański.

(Telegr. „N. Reformy“ z dnia 6 listopada).

Petersburg. „Nowoje Wremia“ donosi z Bukaresztu, ze źródła autentycznego, że Austrya dokłada obecnie wszelkich starań, aby utworzyć sojusz Rumunii, Bułgaryi, Turcyi i Albanii pod swojem kierownictwem. Blok ten przygotowuje Austrya wskutek tego, że swoje starcie z Rosyą uważa za nieuchronne. W zamian za poparcie ofiaruje Austrya Rumunii Bessarabię i serbski okręg Timok, Rumunia znowu ma odstąpić świeżo uzyskaną część Dobrudży Bułgaryi, która dostanie całą Macedonię, ale zachodnią Tracyę zwróci Turcyi. Oprócz Tracyi i okręgu Dramy, który ma się odebrać Grekom, Turcya odzyska wszystkie te prowincye Kaukazu, które utraciła na rzecz Rosyi w roku 1878. Do Albanii ma być przyłączona cała stara Serbia i Sandżak nowobazarski.

Z Rady państwa.

(Telegr. „N. Reformy“ z dnia 6 listopada.)

Wiedeń. W Izbie posłów nowo wybrany poseł agrarny czeski Malik złożył przyrzeczenie poselskie, poczem Izba kontynuuje dyskusyę nad podatkiem wódczanym. Przemawia referent mniejszości poseł Łukaszewicz.

O język polski na Śląsku.

Wiedeń. Posłowie Dehmel i Günter wnieśli dziś interpelacyę do ministra obrony krajowej, w której zarzucili mu, że wprowadził naukę języka polskiego dla żandarmeryi na Śląsku wschodnim i żąda od wszystkich żandarmów władania językiem polskim w piśmie. W końcu podnoszą interpelanci, że powierzono tę naukę nauczycielom polskim (!). Interpelanci żądają, aby przywrócono stan dawniejszy, w którym od żandarmów na wschodnim Śląsku nie żądano znajomości języka polskiego, a w szczególności, aby nie powierzano tej nauki nauczycielom polskim, którzy zajmują się dzisiaj propagandą wszechpolską.

Burzliwe zajście w komisyi prawniczej.

Wiedeń. Na posiedzeniu komisyi prawniczej przyszło do bardzo burzliwej sceny przeciw ministrowi sprawiedliwości Hohenburgerowi i przeciw przewodniczącemu.

Na początku posiedzenia postanowił poseł Renner wniosek, aby komisya wyraziła ministrowi sprawiedliwości naganę z powodu tego, że minister udzielił nagany pewnemu sędziemu za wydanie wyroku, w którym wyraz „Schweinskopf“ uznał za nieobraźliwy. We wniosku podniesiono, że minister naraża zagwarantowaną konstytucyjnie swobodę sędziowską.

W dłuższej dyskusyi nad tym wnioskiem mowcy wyrazili wprawdzie zdanie, iż minister sprawiedliwości postąpił niewłaściwie, że jednakże votum nieufności w tym wypadku nie nie jest rzeczą komisyi.

Gdy zażądano głosowania nad wnioskiem Rennera, przewodniczący poseł Waldner, nie chciał temu żądaniu uczynić zadość i oświadczył, że potrzeba najpierw załatwić porządek dzienny.

Wobec tego powszechne oburzenie zwróciło się przeciw posłowi Waldnerowi, który zmuszony był ustąpić z przewodnictwa i opuścić salę. Przewodnictwo objął jego zastępca pos. Steinhaus, ale obrady musiano przerwać z powodu rozpoczęcia się posiedzenia Izby.

Przebieg tej sprawy był następujący:

W restauracyi na dworcu kolei państwowej w Wiedniu pewien starszego wieku gość płacił za siebie i za swego syna, nadporucznika, za spożyte potrawy i wypite napoje. Gość twierdził, że dał 20-koronówkę i żądał z niej reszty, kelner utrzymywał, że dostał tylko 10-koronówkę. W toku podniesionej rozprawy oficer oświadczył, że widział, jak ojciec jego dał 20-koronówkę. Na to odparł kelner: „To nieprawda, pan nic nie widziałeś“. Oficer uderzył kelnera w twarz i powiedział mu „Schweinkopf“. Kelner wydaje resztę z 20-koronówki.

Zdawało się, że sprawa ukończona, ale oficer donosi o niej wojskowej radzie honorowej. Kelner przesłuchany przez radę, opowiada, że nietylko dostał w twarz, ale został słownie znieważony obelżywemi wyrazami. Oficer przeczy, ażeby użył obelżywych wyrazów i skarży kelnera przed sądem cywilnym o obrazę honoru.

Sędzia wydał wyrok uwalniający, podnosząc w motywach, że kelner uważał swoje spostrzeżenia za słuszne a oficer swoje, obaj więc tylko podnosili fakty, w swojem mniemaniu rzeczywiste. Ponieważ oficer uderzył kelnera w twarz, więc twierdzenie oficera, jakoby kelnera nie zelżył słownie („Schweinskopf“) uważał sędzia za mało prawdopodobne i przyjął za fakt, że oficer użył słów obelżywych, jak to zeznał kelner.

Wogóle — wywodził sędzia — spór w takich rzeczach o pomyłkę nie może być uważany za obrazę, nawet gdy z jednej strony stoi oficer, z drugiej kelner.

Za tę uwagę otrzymał ów sędzia naganę z dodatkiem, że wogóle ton wywodów nie był właściwy i że można było niektóre ustępy usunąć.

Sprawa emigracyi.

Wiedeń. Komisya budżetowa zebrała się dziś przed południem, pod przewodnictwem posła Germana, w obecności ministrów handlu i spraw wewnętrznych. Na porządku dziennym sprawozdanie subkomitetu dla służby okrętowej do południowej Ameryki i o sprawie „Canadian-Pacific“.

Całe prawie posiedzenie wypełniła dyskusya formalna nad wnioskiem posła D. Abrahamowicza o odroczenie obrad nad sprawą emigracyi z tego powodu, że dopiero dzisiaj minister handlu wniósł sprawozdanie z dotychczasowych wyników śledztwa w sprawie agentur emigracyjnych. Na odczytanie sprawozdania tego muszą posłowie mieć czas.

Nad tym wnioskiem rozpoczęła się przewlekła dyskusya, w której wzięli udział posłowie: Diamand, Ellenbogen, Koroszec i Okuniewski, — poczem wniosek Abrahamowicza odrzucono.

W sprawie „Canadian-Pacific“ zabierali głos pp. Steinwender i Stapiński, — poczem obrady odrzucono do wtorku.

Narzucenie ugody.

Praga. Czeskie „Słowo“ donosi z Wiednia, że zarówno kwestya językowa jak i inne kwestye ugody czesko-niemieckiej załatwione będą przez „octroi“.

Z Bałkanów.

(Tel. „Nowej Reformy“, z dnia 6 listopada).

O ponowną konferencyę ambasadorów.

Paryż. Dzienniki donoszą, że mocarstwa trójporozumienia zaproponowały Austryi i Włochom ponowne zwołanie konferencyi ambasadorów.

Trójporozumienie wobec Grecyi.

Berlin. „Local-Anzeiger“ donosi z Aten, że posłowie rosyjski i angielski w Atenach doradzili rządowi greckiemu, aby uczynił zadość życzeniu Włoch i Austryi. Grecya przyrzekła popierać prace komisyi międzynarodowej w Albanii.

Ruchy armii serbskiej.

Sofia. Ze względu na ruch wojsk serbskich upoważnionem zostało poselstwo rosyjskie do poczynienia przedstawień w Belgradzie.

Owacye dla rumuńskiego ministra.

Ateny. Czynią tu wielkie przygotowania na przyjęcie rumuńskiego ministra spraw zagranicznych Take Jonescu, który przybędzie tu w piątek. Twierdzą, że przyjazd jego pozostaje w związku z zamiarem poślubienia syna następcy tronu greckiego z córką następcy tronu rumuńskiego. W Pireus Take Jonescu oczekiwany będzie przez całą radę ministrów. — W Atenach urządzona będzie na cześć jego iluminacya. Jonescu zabawi trzy dni w Atenach

O postawienie oficerów w stan oskarżenia.

Belgrad. Dziennik „Piemont“ domaga się, aby w interesie armii serbskiej wszyscy znajdujący się w niewoli wojennej oficerowie serbscy, postawieni zostali w stan oskarżenia.

Jest obowiązkiem każdej kobiety

zwracać uwagę na regularny stolec. Osiąga się go łatwo przez użycie naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa codziennie przed śniadaniem ½ szklanki, regulującej łagodnie, prędko i pewnie. Profesor K. Braun von Fernwald, dyrektor c. k. wiedeńskiej kliniki położniczej, pisze: „Przekonałem się często o znanem działaniu wody gorzkiej Franciszka Józefa i polecam jej użycie chorym paniom“. — Do nabycia w aptekach, drogueryach i składach wód mineralnych. 702

Telefoniczne i telegraficzne wiadomości „Nowej Reformy“

z 6 listopada

O dostawy wojskowe.

Wiedeń. Pod przewodnictwem posła Stesłowicza odbywa się dzisiaj posiedzenie komisyi Koła polskiego dla dostaw wojskowych i rządowych. Na posiedzenie to zaproszeni zostali przedstawiciele Izb rękodzielniczych z Krakowa i Lwowa. Z Krakowa przybyli: prezes Izby p. Wajda, wiceprezes Siemek, radca miejski Iglicki i p. Jerzy Werner. Obrady dotyczą postulatu, aby obecnie, w czasach przesilenia ekonomicznego, zarząd wojskowy w większej, niż dotąd mierze, uwzględniał dostawy z Galicyi i to w procencie takim, w jakim odbywa się pobór rekruta. Chodzi także o udogodnienia w oferowaniu i dostarczaniu dostaw (załatwianie pism w polskim języku, zmiany co do terminu wnoszenia ofert i t. d.).

Ciągnienie loteryi klasowej.

Wiedeń. Urzędownie ogłoszono, że ciągnienie pierwszej austryackiej loteryi klasowej odbędzie się publicznie w Wiedniu. Ciągnienia odbędą się w następujących terminach: Ciągnienie I. klasy dnia 12 i 14 listopada; II. klasy dnia 10 grudnia; III. klasy dnia 14 stycznia 1914 r.; IV. klasy dnia 11 lutego 1914 r.; ciągnienie V. klasy odbędzie się między 10 a 17 kwietnia roku przyszłego. Bliższe zawiadomienie w tym kierunku będzie ogłoszonem.

Budżet Czech.

Wiedeń. Komisya administracyjna w Czechach ułożyła budżet krajowy, który mimo zaprowadzenia podatku od piwa, wykazuje jeszcze deficyt roczny 20 mil. K.

Zapowiedź rozwiązania Rady miejskiej.

Praga. „Czeskie Słowo“ donosi, że z powodu zarzutów, podniesionych przeciw szeregowi członków Rady miejskiej o przekupstwo, Rada miejska ma być niebawem rozwiązana.

Strajk techników.

Praga. Słuchacze politechniki czeskiej uchwalili urządzić strajk, dopóki nie będzie odpowiednich lokalności dla wykładów.

Dżuma w Tryeście.

Tryest. Jeden majtek okrętu „Zofia Hohenberg“, który przybył z Buenos Ayres, zmarł na dżumę.

Nowy burmistrz w Czerniowcach.

Czerniowce. Burmistrzem wybrany został dotychczasowy wiceburmistrz dr Weisselberger.

Burzliwe posiedzenie Dumy.

Petersburg. Na wczorajszem posiedzeniu Dumy rozważano interpelacyę o zamknięciu całego szeregu stowarzyszeń i o represaliach prasowych.

Nastrój Dumy był bardzo burzliwy. Dwom posłom, którzy potrącili w swych mowach o proces kijowski, przewodniczący odebrał głos. Opozycya urządziła mu z tego powodu gorącą owacyę. Z ramienia Koła polskiego przemawiał poseł Święcicki i wyłuszczał motywy, jakiemi się kierowało Koło polskie, głosując za interpelacyami. Opowiedział przytem fakt konfiskaty broszury, wydanej przez siebie, a zawierającej trzy mowy poselskie, wygłoszone w Dumie.

Pogłoski o przesileniu gabinetowem.

Petersburg. W kuloarach Dumy mówiono wczoraj wiele o zmianach, jakie mają zajść niebawem w składzie gabinetu. Prezesem ministrów ma zostać obecny minister komunikacyi Ruchłow, zaś Kokowcew ma objąć godność prezesa Rady państwa w miejsce starego Akimowa.

Podróże Kokowcewa.

Paryż. Rosyjski minister spraw zagranicznych Kokowcew przybył tutaj.

Umowa rosyjsko-chińska.

Londyn. Z Pekinu donoszą o podpisaniu rosyjsko-chińskiego układu co do Mongolii. Rosya uznaje autonomię Mongolii pod zwierzchnictwem Chin. Chiny rezygnują z prawa wysyłania wojska do Mongolii i z innych praw.

Pożar w arsenale.

Bukareszt. W arsenale wojskowym wybuchł pożar, który ugaszono po wielkich wysiłkach straży ogniowej. Pożar wywołał wielką panikę, bo obawiano się eksplozyi magazynów prochu.

Widoki reformy wyborczej.

(Telefonem).

Wiedeń, 6 listopada.

Jutrzejsze uchwały klubów antibloku we Lwowie będą, według nadchodzących tutaj wiadomości, niekorzystne dla dojścia do skutku reformy wyborczej, a cała nadzieja i akcya ogranicza się już do tego, aby znalazła się w Sejmie większość 120 głosów za reformą wyborczą.

W Wiedniu liczą się z ewentualnemi, bardzo wielkiemi zmianami, dotyczącemi całego państwa, a zwłaszcza Galicyi.

Trudności reformy wyborczej leżą wyłącznie w tem, że ze strony Podolaków żadnych nie można otrzymać gwarancyj dla jakiejkolwiek podstawy reformy wyborczej.

Sprzedaż gruntów wojskowych i kolejowych.

(Telegramy „Nowej Reformy“ z 6 listopada).

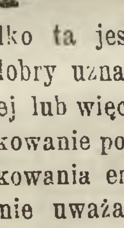
Wiedeń. Kierownik ministerstwa skarbu przedłożył Izbie projekt ustawy, upoważniający do sprzedania pewnych gruntów wojskowych w Krakowie oraz gruntów należących do zarządu kolei państwowych linii obwodowej Kraków-Zwierzyniec-Bonarka.

Wreszcie upoważniony jest zarząd do sprzedania laboratoryum artyleryi koło bastyonu nr 6 w Krakowie.

Odpowiedzialny redaktor i wydawca:
Michał Konopiński.

NADESŁANE.

Artykuły w tym dziale nie pochodzą od redakcyi).

Rybak z wielkim jesiotrem na plecach jest oznaką prawdziwej Scotta emulsyi

i tylko ta jest przyrządzona sposobem Scotta, za dobry uznanym. Ponieważ atoli jest mnóstwo mniej lub więcej lichych naśladownictw, których opakowanie podrobione jest łudząco podobnie do opakowania emulsyi Scotta, przeto trzeba przy kupnie uważać dobrze na nasz znak ochronny rybaka i nie przyjmować żadnych naśladownictw.

Cena oryginalnej flaszki 2 K 50 h. Dostać można w każdej aptece. Po przesłaniu 50 hal. markami do firmy Scott et Bowne, T. z o. p., Wiedeń, VII. i przy powołaniu się na ten dziennik następuje przez jednę z aptek jednorazowa przesyłka na próbę. 7292 2 ?

Wyrób krajowy popierać, to nasz największy obowiązek.

Polska Fabryka czekolady A. PIASECKI W KRAKOWIE poleca P. T. Gospodyniom wyborne gatunki czekolady uznanej dobroci do potrzeb kuchennych, jako to:

„Zdrowia“, „Waniliową“, „Warszawiankę“
3637 7 ?

Dr Ludwik Lustgarten
powrócił — Grodzka 60. 9265 3 3

Adwokat Dr Benedykt Olexincer
otworzył 9309 2 3
kancelaryę w Wiśniczu koło Bochni.

Kursa telegraficzne.

Wiedeń, 6 listopada. (Giełda południowa).

Marki 117·76. Renta majowa 80·80. Renta koronowa węgierska 80·90. Akcye austr. zakł. kred. 619·50. Akcye węg. zakł. kred. 810·—. Akcye Anglobanku 335·50. Akcye Unionbanku 583·75. Akcye Bankvereinu 510·50. Akcye Landerbanku 510·50. Akcye kolei państwowych 687·75. Lombardy 105·75. Akcye fabryki broni 958. Akcye tytoniowe 348·50. Alpiny 784·50. Rima-Muranyi. 681·—. Akcye praskiego Tow. żelaznego 26·35. Losy tureckie 225·75. Ruble 254·50. Skoda 773·—. 4½ proc. Listy zastawne Banku galic. dla handlu i przem. —·—.

Usposobienie: spokojne.

Berlin, 6 listopada. (Giełda poranna).

Akcye kredytowe 193·—. Tow. dyskontowe 182·—.

Usposobienie: lepsze.

Giełda warszawska.

Warszawa, 5 listopada.

4-procentowa renta rosyjska 92·70 rub.; premiówka z 1864 roku 487·— rb.; premiówka z 1866 roku 83 rb.; 4½-proc. obligacye m. Warszawy 84·—; 5-proc. pożyczka rosyjska I emisyi 96·— rb.; 5-proc. pożyczka III emisyi 370·50; szlacheckie 311·—; 4½-proc. listy ziemskie 81·60 rb; 4-proc. listy ziemskie 88·40 rb.; 4½ proc. listy zast. Tow. Kred. Polskiego 86·25 rb.; 5-procent listy miasta Warszawy 90·— rb.; 4½-procentowe listy miasta Warszawy 84·— rb.; 5-procentowe listy łódzkie 86·05 rub.; 4½-proc. listy łódzkie 85·10 rb.; akcye Banku handl. m. Łodzi 415·— rb.; akcye Banku handlowego warszawskiego 434·— rb.; akcye warszawskiego Banku handlowego VII emisyi 432·— rb.; Bank dyskontowy warszawski 442·— rubli; Cukrownie 297·50 rubli. Starachowice 267·— rb.; Lilpop 129·— rub; Rudzki 128·—. Rudzki nowe 122·50 rb.; Zawiercie 275·— rb.; Żyrardów 293·75 rb.; Putiłów 145·— rb.; 5-proc. piotrkowskie 85·85 rb.; 4-proc. m. Wilna 87·10 rb.; Bank dyskontowy 495·— rb.; Borman-Szwede 380·— rb.; Borkowski 167 rb.; Borkowski (nowy) 160 rb.; Firley 172 do 841 rb.; nowa renta austryacka 91·05; Berlin 46·84; Londyn 95·20; Paryż 37·70; Wiedeń 39.54; Łyżkowicz od —.

Giełda zbożowa.

Budapeszt, 6 listopada. Targ zbożowy.

Pszenica na kwiecień 11·20 do 11·21; żyto na kwiecień 8·80 do 8·81; owies na kwiecień 7·18 do 7·18; kukurudza na maj 6·22 do 6·23.

Oferty: mierne. Chęć kupna: słaba. Usposobienie spokojne; pochmurno.

Przekona się każdy, że najtaniej kupuje u nas. W wielkim wyborze na składzie szczotki do włosów, zębów, wąsów, paznokci i podłóg, lusterka, wody do ust i włosów, mydła toaletowe od 10 hal. Woda kolońska od 30 hal. Esencya sosnowa 1 kor. Wina i koniaki lecznicze, zioła ks. Kneipa, cukierki przeciw kaszlowi.

Artykuły hygieniczne dla Pań i Panów
Skład apteczny „Sanitas“, Kraków, ulica Długa l. 18.

Wiedeński Bank Związkowy. Filia w Krakowie (Rynek gł. 44, Linia A-B).

Kapitał akcyjny 130 mil. koron.
Fundusze rezerwowe 41 mil. koron.
Załatwia wszelkie transakcye bankowe.

Przyjmuje wkładki na rachunek bieżący i na
KSIĄŻECZKI WKŁADKOWE.
Wypłaca większe kwoty bez wypowiedzenia. 5810 18 0

FUTRA

switki, płaszcze, żakiety, szale, peleryny, mufki ostatnich fasonów z własnej pracowni 8138 10 10

sprzedaje najtaniej

- - HURTOWO-DETALICZNY SKŁAD FUTER - -
13 K. i R. MOOR, Kraków 32
(w dawnym lokalu — H. SCHWARZA) — **Grodzka**

STORY

prawdziwe amerykańskie
żaluzye do okien
poleca po najprzystępniejszych cenach
fabryka rolet
W. PĘDZIWIATR
Kraków-Dębniki, Barska 16.
Zamówienia na prowincyę uskutecznia się odwrotnie. Cenniki na żądanie gratis i franko. Główny skład u firmy Reim i Ska. 6280 15 15

Dwa aparaty hygieniczne:

1) Velotral pokojowy dla odtłuszczenia, dający ruch jazdy konnej, rowerowej i chodzenia pod górę. — 2) Rotofix (aparat dla upiększania i masowania twarzy), oraz ampla elektryczna (antyk) i biurko amerykańskie nowe, bardzo tanio do sprzedania. — Jagiellońska 5, II p., nadporucznik Schulz. Tel. 1219, w godzinach przedpołudniowych. 8863 5 6

Kilka ładnych majątków

kamienic, willi okazyjnie tanio do sprzedania, oraz korzystne lokacye kapitałów na I lub II miejsce po bankach. Przyjmuje się zastępstwa poważnych firm. Szczegółowych wyjaśnień udziela **Biuro pośrednictwa „Opcya", Podgórze,** Rynek gł. 4. Telef. 1336. 8980 4 10

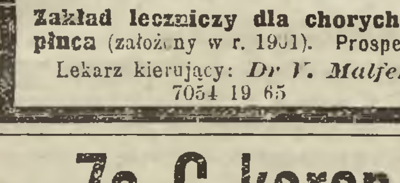
Korzystne kupno.

Z powodu połączenia finansowego, sprzedam nową kamienicę, z całym komfortem budowaną, z ogródkiem, za bardzo przystępną cenę. Pretensye hipoteczne mogą być przyjęte w cenie kupna. Może być i zamiana. — Na nowy dom wartości 300.000 K, potrzebna pożyczka na I hipotekę 100.000—120.000 K na 6%. Zgłoszenia listowne pod **8860** przyjmuje Administracya „Nowej Reformy". 8850 5 6

Zęby

piękne, zdrowe, kto chce mieć, niech używa znakomitego warszawskiego proszku **„AGATOLU"**, wyrobu **St. Górskiego** w Warszawie. Skład główny w Drogueryi Magistrów farm. J. HANAKA i Sp., Kraków, Szewska 5. Pudeleczko à 60 hal. i 1 K. Pasta w tubie 60 h. 8800 3 10

Gries b. Bozen

SANATORYUM
Zakład leczniczy dla chorych na płuca (założony w r. 1901). Prospekty!
Lekarz kierujący: *Dr V. Malfer.*
7054 19 65

Za 6 koron

beczułkę 5 kg. brutto **znakomitej bryndzy** wysyła za zaliczką fabryczny **skład serów BRACI ROLNICKICH, Kraków, Wielopole 7 F.** Cenniki różnych gatunków serów wysyłamy darmo i opłatnie. 3453 84 100

Wyborny miód

świeży, płynny, deserowy, kuracyjny, z własnej pasieki, 5 kg. blaszanka koron 8·50. Wyborny miód stołowy do picia 4½ litr. gąsiorek koron 6·80. — Wysyła za zaliczką **I. M. Farba, Podhajce 76.** 5977 49 0

Grzyby suszone tegoroczne:

jasnych 1 kg. K 5·50, ciemnych 1 kg. K 4·—, przy odbiorze 5 kg. opłatnie, wysyła za zaliczką T. Chaloupka, Svĕtec, Czechy. 8094 16 0

I. wiedeński koncesyonowany zakład używanych pojazdów i uprzęży

ma zawsze na sprzedaż w bardzo wielkim wyborze bardzo piękne, od zamożnych osób pochodzące landa, półkryte jedno i dwukonne kuczerfaetony wszelkiego rodzaju, lekkie kabryolety, browne i t. d. — Kupuje też wszystko ze zwiniętych stajen za gotówkę lub przyjmuje w komis **Karol Fischer, Wieden, II,** Praterstrasse **72.** Hotel Nordbahn. Tel. 20107. 8364 14 0

Dobry budzik kotwiczny,

Kor. 2·90.

Nr 3946. W polerowanej oprawie niklowej, 18 cm. wysoki, zdatny do służby, dobrej jakości, **z trzechletniem poręczeniem pisemnem za dobry,** należyty chód, **2·90 K, 3 budziki 8·— K.** Nr 4684. Budzik Diabolo z imitowaną radyową tarczą świecącą, wskazówkami, Ia wnętrze kotwiczne, 19 cm. wysoki **4·80 K. Niema ryzyka!** Wymiana dozwolona lub zwrot pieniędzy. Wysyła za zaliczką lub po otrzymaniu należytości **pierwsza fabryka zegarów** 7515 3 4

Jan Konrad

c. i k. nadworny dostawca, Brüx Nr 336 (Czechy). Katalog główny zadarmo, opłacony.

Warszawskie Ziemiańskie Tow. Mleczarskie

W SOSNOWCU
ul. Starososnowiecka 14

poleca do sprzedaży hurtowej we wszelkich ilościach wyborowe masło deserowe, solone, sery litewskie, śmietanę, grzyby, śmietankę sterylizowaną i inne. — — — — — —

Ceny bieżące notowane w miejscowych gazetach. 8854 3 0

Co to jest „Enrilo"?

»Enrilo« jest znakomitą przymieszką i środkiem zastępującym kawę, który użyty jako przymieszka przysparza znacznych oszczędności na kawie ziarnistej; jako zaś znakomity środek zastępujący kawę ziarnistą służy tym wszystkim osobom, które ze względów zdrowotnych muszą unikać tej ostatniej. 9093 3 3

Proszę żądać próbek do skosztowania, rozdawanych zadarmo na antyalkoholowej wystawie w Krakowie, Gołębia 14.

Do nabycia prawie w każdym handlu towarów kolonialnych.

Producenci: Henryka Francka Synowie, Skawina.

HOTEL DE ROME

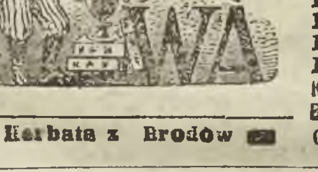
Fryburg, Szwajcarya, bardzo ulubiony przez kolonię polska, położony w dzielnicy uniwersytetu i kollegiów. Nowoczesne urządzenia. Apartamenty z łazienkami. Wyborna kuchnia. Ceny umiarkowane. Urządzenie na dłuższy pobyt. Ceny osobliwe dla panów i pań, uczęszczających na uniwersytet. Omnibus na kolei. — Swoboda, właśc. 8073 7 13

Złoty medal Wiedeń 1912. Złoty medal Wiedeń 1912.

Mężczyźni o słabych nerwach
przywrócenie osłabionych sił uzyskują przez
tabliczki Evaton.
Zażądać zbioru lekarskich orzeczeń. 7997 12 0

Próba K 4·20, pół pudełka 10 K, całe pudełko 18 K, za zaliczką lub po otrzymaniu należytości przez **St. Markus-Apotheke,** fabrykę osobliwych przetworów farm., **Wiedeń, III., Hauptstrasse 130.** Można dostać w każdej aptece na receptę.

Herbata z Brodów

Herbata z Brodów

Od dawien dawna z swej dobroci i zapach uznaną prawdziwą
Herbatę rosyjską
1 zbioru majowego, poleca handel 88 10
W. ADAMOWICZA
w Brodach na pograniczu rosyjskiem

1 funt „Familijnej" bardzo dobrej . . . . K 2·80
1 funt „Melange de Moskou" w oryg. opak., najlepszej 5·—
1 funt „Imperial" cesarskiej, w oryginalnem opakowaniu 7·—
1 funt „Okruchów„ z najlepszych herbat kwiatowych 2·40
Kawa Ceylon, gruboziarnista, franco 5 kg. . 18 i K 20·—
Bulion wołowski, hygieniczny, z dziczyzny 1 kilo . K 6·40
Grzybki litewskie, b. ładne, 1 kg, ... K 9·—

C. k. Dyrekcya kolei państwowych w Krakowie.

WYCIĄG Z ROZKŁADU JAZDY

ważnego od 1 października 1913 r.

Odjazd z Krakowa:

12·20	w nocy poc. osob.	Nr. 11	**do Podwołoczysk.** Połączenia: do Nowego Sącza, Krynicy, Orłowa, Tarnobrzega, Sokala, Sambora, Stryja, Brodów, Potutor, Husiatyna, Kopyczyniec, Grzymałowa.
12·50	w nocy poc. posp.	Nr. 8	**do Wiednia.** Połączenia: do Opawy, Pragi, Karlsbadu Wrocławia i Berlina.
3·13	w nocy poc. posp.	Nr. 7	**do Czerniowiec.** Połączenia: do Szczucina. Tarnobrzega, Bełzca, Sokala, Sambora, Chyrowa, Stryja, Husiatyna, Ickan, Jass, Bukaresztu.
3·55	w nocy poc. posp.	Nr. 10	**do Wiednia.** Połączenia: do Warszawy, Cieszyna, Wrocławia, Berlina, Opawy, Berna, Karlsbadu, Pragi.
4·20	w nocy poc. osob.	Nr. 31	**do Oświęcimia** przez Podgórze-Płaszów. Połączenia: do Wadowic przez Spytkowice.
5·20	w nocy poc. osob.	Nr. 20	**do Wiednia.** Połączenia: **do** Wrocławia i Berlina przez Trzebinię.
6·40	rano poc. posp.	Nr. 3	**do Podwołoczysk, Stanisławowa, Ickan.** Połączenia: do Szczucina Nowego Sącza, Krynicy, Orłowa, Tarnobrzega, Jasła, Dynowa, Bełzca, Sokala. Sianek, Rawy Ruskiej, Sambora, Brodów, Czortkowa, Kijowa, Odessy.
6·52	rano poc. posp.	Nr. 2	**do Wiednia.** Połączenia: do Wrocławia i Berlina przez Trzebinię, do Cieszyna, Koszyc, Opawy, Berna, Ołomuńca, Pragi.
7·50	rano poc. osob.	Nr. 15	**do Podwołoczysk.** Połączenia: do Szczucina, Rozwadowa, Nadbrzezia, Sambora, Stryja, Stanisławowa, Brodów, Kijowa, Odessy.
8·10	rano poc. osob.	Nr. 411	**do Wieliczki.**
8·25	rano poc. osob.	Nr. 6211	**do Kocmyrzowa i Mogiły.**
9·30	rano poc. osob.	Nr. 41	**do Nowego Zagórza, Sambora, Stryja przez Podgórze** Płaszów. Połączenia: do Wadowic i Bielska przez Kalwaryę, do Żywca, Zakopanego, Zwardonia, Gorlic, Borysławia, Tustanowic, Stanisławowa, Tarnopola.
9·30	rano poc. osob.	Nr. 18	**do Wiednia,** do Gliwic, Wrocławia, Cieszyna, Opawy, Berna, Warszawy.
10·45	przed poł. poc. osob.	Nr. 13	**do Podwołoczysk i Ickan.** Połączenia: do Nowego Sącza, Orłowa, Tarnobrzega, Jasła, Dynowa, Sokala, Chyrowa, Sambora, Stanisławowa, Potutor, Kopyczyniec, Zbaraża.
1·15	po poł. poc. osob.	Nr. 33	**do Suchej, Oświęcimia** przez Podgórze-Płaszów. Połączenia: do Wadowic i Bielska przez Kalwaryę.
1·30	po poł. poc. miesz.	Nr. 461	**do Wieliczki.**
1·42	po poł. poc. osob.	Nr. 6213	**do Kocmyrzowa i do Mogiły.**
1·57	po poł. poc. osob.	Nr. 14	**do Wiednia,** do Wrocławia, Berlina, Opawy.
2·35	po poł. poc. posp.	Nr. 6	**do Wiednia.** Połączenia: do Wrocławia, Berlina, Pragi, Karlsbadu.
2·51	po poł. poc. posp.	Nr. 5	**do Lwowa.** Połączenia: do Szczucina, Nowego Sącza Rozwadowa, Jasła, Dynowa, Sokala, Chyrowa, Sambora, Stryja.
3·00	po poł. poc. osob.	Nr. 25	**do Tarnowa.** Połączenia: do Szczucina, Stróż, Jasła, Nowego Sącza.
3.25	po poł. poc. osob.	Nr. 49	**do Suchej,** Zakopanego, Nowego Sącza, Stróż.
5·40	po poł. poc. osob.	Nr. 27	**do Łańcuta.** Połączenia: **do Stróż, Nowego Sącza, Jasła**
6·00	wiecz. poc. osob.	Nr. 116	**do Oświęcimia.**
6·45	wiecz. poc. osob.	Nr. 16	**do Wiednia.** Połączenia do Warszawy, **Petersburga,** Wrocławia, przez Trzebinię do Berlina.
6·55	wiecz. poc. miesz.	Nr. 61 V.	**do Tarnowa.**
7·40	wiecz. poc. miesz.	Nr. 463	**do Wieliczki.**
7·55	wiecz. poc. osob.	Nr. 45	**do Nowego Zagórza,** Chyrowa, Sambora. przez Podgórze-Płaszów. Połączenia: do Oświęcimia, Wadowic przez Kalwaryę, do Żywca, Gorlic, Mezö-Laborcz, Przemyśla, Sianek, Lwowa.
8·00	wiecz. poc. osob.	Nr. 6215	**do Kocmyrzowa.**
8·43	wiecz. poc. posp.	Nr. 1	**do Ickan,** Bukaresztu, Konstancy. Połączenia: do Chyrowa, Sambora, Stryja. **Konstantynopola okrętem.**
9·00	wiecz. poc. osob.	Nr. 17	**do Podwołoczysk.** Połączenia: do Wieliczki. Chyrowa, Sambora, Stryja, Jaworowa, Rawy Ruskiej, Podhajec, Sianek, Brodów, Husiatyna, Czortkowa, Kopyczyniec, Grzymałowa, Kijowa, Odessy.
10·15	w nocy poc. posp.	Nr. 4	**do Wiednia.** Połączenia: do Warszawy, Iwanogrodu, Petersburga. Wrocławia, Berlina, Opawy, Pragi, Karlsbadu.
10·35	w nocy poc. posp.	Nr. 104	**do Wiednia.**
10·55	w nocy poc. osob.	Nr. 19	**do Lwowa.** Połączenia: do Wieliczki; Jasła, Dynowa, Chyrowa, Sambora, Stryja, Stanisławowa, Jaworowa, Sianek, Sambora, Stojanowa.
11·55	w nocy poc. osob.	Nr. 47	**do Nowego Sącza.** Połączenia: do Oświęcimia, Żywca, Zwardonia, Zakopanego, Orłowa, Stróż, Nowego Zagórza, Sambora, Sianek, Borysławia, Stryja, Stanisławowa.

Przyjazd do Krakowa:

12·40	w nocy poc. posp.	Nr. 8	**z Czerniowiec.** Połączenia: od Bukaresztu, Jass, Ickan, Delatyna, Husiatyna, Jaworowa, Stojanowa, Stryja, Sambora, Chyrowa.
3·07	w nocy poc. posp.	Nr. 7	**z Wiednia.** Połączenia z Karlsbadu, Pragi, Ołomuńca, Opawy, Cieszyna, Wrocławia i Berlina przez Trzebinię
3·30	w nocy poc. osob.	Nr. 12	**z Podwołoczysk.** Połączenia: z Odesy, Kijowa, Grzymałowa, Zbaraża, Czortkowa, Husiatyna, Potutor, Brodów Stanisławowa, Stryja, Sambora, Chyrowa, Sokala, Jasła, Rozwadowa.
4·52	w nocy poc. osob.	Nr. 20	**ze Lwowa.** Połączenia: od Stojanowa, Podhajec, Chyrowa, Sambora, Stryja, Orłowa, Nowego Sącza.
5·30	w nocy poc. posp.	Nr. 103	**z Wiednia.**
5·55	w nocy poc. osob.	Nr. 48	**z Nowego Zagórza** przez Suchę. Połączenia: z Gorlic, Orłowa, Zakopanego.
6·30	rano poc. posp.	Nr. 3	z **Wiednia.** Połączenia: z Berlina i Wrocławia przez Bogumin.
6·32	rano poc. posp.	Nr. 2	**z Ickan.** Połączenia: z Konstantynopola przez Konstancę, z Bukaresztu Zaleszczyk, Delatyna, Podhajec, Nowego Zagórza, Chyrowa.
7·20	rano poc. osob.	Nr. 15	**z Oświęcimia.**
7·20	rano poc. osob.	Nr. 412	**z Wieliczki.**
7·35	rano poc. osob.	Nr. 6212	**z Kocmyrzowa i Mogiły.**
7·55	rano poc. osob.	Nr. 32	**z Oświęcimia** przez Podgórze-Płaszów. Połączenia: z Żywca, Suchej, z Wadowic przez Kalwaryę i Spytkowice.
8·15	rano poc. osob.	Nr. 118	**z Tarnowa.** Połączenia: z Nowego Sącza, Jasła, Stróż.
8·42	rano poc. osob.	Nr. 18	**z Podwołoczysk.** Połączenia: z Kijowa, Odessy, Grzymałowa, Iwania Pustego, Husiatyna, Czortkowa, Zbaraża Brodów, Ickan, Stanisławowa, Rawy Ruskiej, Podhajec, Sianek, Chyrowa, Nowego Sącza.
9·05	rano poc. osob.	Nr. 41	**z Granicy.** Połączenia z Warszawy.
9·35	rano poc. osob.	Nr. 13	**z Wiednia.** Połączenia: z Ołomuńca, Opawy, Cieszyna, Bielska, Wrocławia, Berlina, Gliwic, Warszawy.
11·20	p. poł. poc. miesz.	Nr. 462	**z Wieliczki**
11·55	p. poł. poc. osob.	Nr. 39	**z Wiednia.**
12·58	po poł. poc. osob.	Nr. 6214	**z Kocmyrzowa i Mogiły.**
1·10	po poł. poc. osob.	Nr. 114	(co niedzielę, czwartki i święta) **z Tarnowa.** Połączenia: z Nowego Sącza, Szczucina.
1·24	po poł. poc. osob.	Nr. 14	**ze Lwowa.** Połączenia: z Sambora, Stryja, Chyrowa, Sokala, Dynowa, Jasła, Rozwadowa, Nadbrzezia, Nowego Sącza, Stróż, Jasła. Szczucina.
2·05	po poł. poc. osob.	Nr. 44	**z Nowego Sącza.** Połączenia od Krynicy, Zakopanego, Zwardonia, Żywca, Wadowic i Bielska przez Kalwaryę
2·20	po poł. poc. posp.	Nr. 6	**ze Lwowa.** Połączenia: od Jaworowa, Rawy Ruskiej, Stanisławowa, Chyrowa, Sambora, Stryja.
2·45	po poł. poc. posp.	Nr. 5	**z Wiednia.** Połączenia: z Karlsbadu, Pragi, Ołomuńca, Opawy.
3·35	po poł. poc. osob.	Nr. 414	**z Wieliczki.**
4·45	po poł. poc. osob.	Nr. 26	**z Oświęcimia,** Skawiny. Połączenia z Wadowic przez Spytkowice.
4·52	po poł. poc. osob.	Nr. 27	**z Brzecławy** (Lundenburga).
5·50	po poł. poc. osob.	Nr. 116	**z Tarnowa.** Połączenia: z Orłowa i Krynicy Nowego Sącza, Stróż, Jasła, Szczucina.
6·14	wiecz. poc. miesz.	Nr. 464	**z Wieliczki.**
6·25	wiecz. poc. osob.	Nr. 16	**z Podwołoczysk.** Połączenia: z Kijowa, Odessy, Brodów, Jaworowa, Ickan, Rawy Ruskiej, Stryja, Sambora, Chyrowa, Nowego Sącza, Stróż, Jasła, Szczucina.
6·53	wiecz. poc. osob.	Nr. 42	**od Stryja,** Sambora, Nowego Zagórza przez Suchę. Połączenia: z Ławocznego, Borysławia, Tustanowic, Gorlic, Orłowa, Bielska i Wadowic przez Kalwaryę.
7·10	wiecz. poc. osob.	Nr. 6216	**z Kocmyrzowa.**
8·10	wiecz. poc. posp.	Nr. 1	**z Wiednia.** Połączenia: z Karlsbadu, Pragi, Ołomuńca, Opawy, Cieszyna, Berlina, Wrocławia, Bielska.
9·10	wiecz. poc. osob.	Nr. 34	**z Oświęcimia.** Połączenia: z Sierszy Wodnej.
9·24	wiecz. poc. posp.	Nr. 4	**z Podwołoczysk.** Połączenia od Kijowa. Odessy, Grzymałowa, Husiatyna, Czortkowa, Kopyczyniec, Brodów, Ickan, Rawy Ruskiej, Podhajec, Sianek, Stryja, Sambora, Sokala, Dynowa, Jasła, Rozwadowa, Orłowa, Krynicy, Nowego Sącza, Gorlic, Stróż, Szczucina.
9·45	wiecz. poc. osob.	Nr. 19	**z Wiednia.** Połączenia: z Pragi, Ołomuńca, Opawy.
10·24	w nocy poc. osob.	Nr. 24	**z Rzeszowa.** Połączenia: od Jasła, Rozwadowa, Orłowa, Krynicy, Nowego Sącza, Stróż, Nowego Zagórza, Szczucina, Wieliczki.
11·05	w nocy poc. osob.	Nr. 46	**z Nowego Sącza** przez Suchę. Połączenia: od Orłowa, Zakopanego, Zwardonia, Żywca, Bielska i Wadowic przez Kalwaryę,
11·38	w nocy poc. posp.	Nr. 9	**z Wiednia.** Połączenia: z Karlsbadu, Pragi, Opawy, Wrocławia i Berlina przez Trzebinię, z Moskwy, Petersburga, Warszawy.

Kupię dom

lub małą kamieniczkę w Krakowie. Pośrednictwo dopuszczalne. Wiadomość: Markiewicz, Rakowicka 11, Kraków. 9247 2 4

KONKURS.

Lekarza dla robotników, zajętych przy przedsiębiorstwach wiertniczych i ich rodzin, z siedzibą w Bitkowie, z płacą rocznych 6000 koron, pomieszkaniem, opałem, światłem (elektr.) i końmi do wyjazdu, poszukuje podpisany Zarząd, na ręce którego podania do **dnia 15 listopada 1913 r.** wnosić należy.

Zarząd powiatowej Kasy dla chorych w Nadwórnej.

Przewodniczący:
9146 3 3 **Zwibel.**

Ernestyna Kohn

Pierwsza i najstarsza
Pracownia i Magazyn robót ręcznych
Kraków, Floryańska 15

poleca roboty ręczne, również wszelkie do tychże potrzebne przybory. Przyjmuje wszelkie zamówienia w zakres ten wchodzące i oprawy poduszek, dywanów i t. p., wykonując je najstaranniej, po cenach umiarkowanych. W wielkim wyborze **włóczki** na żakiety i do robót perskich, smyrneńskich, kilimowych i sudan. 9185 2 10

Słynne Albumy Mód
FAVORIT

po 85 hal., pocztą po 1 K, za zaliczką K 1·50
na jesień i zimę 1913/14, Albumy Mód dla dzieci, młodzieży, bielizny, robót ręcznych i t. p., oraz niezrównane, wypróbowane **Kroje Favorit** do nabycia tylko u firmy: **J. Hopcas i A. Salomonowa, Kraków,** ul. Szczepańska 9. 9027 6 10

Meble

stylowe, od najskromniejszych do najwykwintniejszych, po cenach umiarkowanych, poleca magazyn
Blühbauma
ul. Floryańska 17
wejście od ulicy św. Tomasza 18.
7124 21 26

W końcu lepsze czasy!
Wybitni profesorzy i lekarze polecają i sami używają naszego patentowanego wynalazku, który swą prostotą wszystko usuwa w kąt. Stadła otrzymują zadarmo prospekt 18 od wydawnictwa hygienicznych dzieł. (Verlag für hygienische Literatur), Wiedeń, I., Wollzeile 12.
8687 7 26

Zagadka

dlaczego się **najtaniej** kupuje **w Magazynie Nowości**
M. DIAMAND
przy ul. Grodzkiej l. 32

polega na tem, że zakupione na miejscu w fabrykach **tanio i okazyjnie** towary, sprzedaję z **najmniejszym zyskiem.**

W tych dniach udało mi się zakupić nadzwyczaj korzystnie wielką ilość wszelkiego rodzaju **najmodniejszych bluzek, szlafroków, spodnic, szaurówek,** oraz **bielizny damskiej, staników, halek,** jakoteż **materyj wełnianych i jedwabi.**

Szanowne Panie raczą korzystać z rzadkiej sposobności, jak długo zapas starczy i uważać na adres: 9145 3 10
ul. Grodzka l. 32, wejście z sieni, Magazyn Nowości M. Diamand.

Skarbem
prawdziwym dla cierpiących na następstwa błędów młodości jest słynne dzieło ilustrowane
Dra. Retau'a
Ochrona własna
Nowe wydanie polskie. Cena K 2·—
Niechaj czyta je każdy doznający na sobie skutków takich nałogów. Do nabycia przez **Verlags-Magazin, Leipzig,** Ritterstr. 4 (w Lipsku, w Saksonii), jakoteż przez każdą księgarnię.
7789 8 12

A. MAJEWICZ Kraków, ulica św. Jana l. 4 ZAKŁAD KRAWIECKI

poleca na sezon obecny
Wielki wybór materyałów angielskich i krajowych.

„MAISON DE PARIS“

poleca swój asortowany

SKŁAD FUTER

gotowych i na sztuki, częściowo i hurtownie kołnierzy, zarękawków i czapek futrzanych.

Przyjmuje także wszelkie obstalunki i reperacye, wykonuje takowe według systemu amer. i franc. po bardzo tanich cenach. 6628 19 0

Pracownia wyrobów kuśnierskich obok składu.

G. SPRUNG
w Krakowie
● ulica Grodzka l. 30. ●

Znakomita
Herbata z wieżą

wszędzie w kraju do nabycia
SZARSKI i SYN
w Krakowie.

Rok założenia 1853. 7965 10 0

Pokoik
z całem wykwintnem utrzymaniem, usługą i opałem, dla Pań, za 90 koron. — Wolska 40, I p., na prawo. 9188 5 5

Dwie panienki
z ukończoną Akademią handlową, poszukują odpowiedniej zajęcia. Zgłoszenia: Podgórze, Kalwaryjska 40, Goldberg. 9209 4 5

Dwa majątki
znakomicie zagospodarowane, 400 i 200 morgów pod miastem, zaraz do nabycia. — Wiadomość: Kleczewski, Stanisławów. 9228 2 3

Kwiczoły
codziennie świeże, parę za 56 hal., wysyła za zaliczką Handel towarów kolonialnych i win pod firmą Kazimierz Dworski, Nowy Targ. 9272 2 3

Powrót z wojska.

Jeżeli do pana piszę, to jest powodem tego mój syn, który od czasu powrotu z wojska ciągle kaszle. A kaszlu tego nabawił się w czasie służby wojskowej. Kaszel dusi go codziennie rano przez cały godzinę. Odpluwa przytem żółć i flegmę, która tylko z trudnością się rozpływa. Po śniadaniu kaszel ustaje. Przy tej chorobie jednak czuje się zdrowym; cieszy się dobrym apetytem. Rodzice jego nigdy nie kaszlali, nikt też w rodzinie nikt nie chorował na płuca. Ponieważ mamy znajomą, która dzięki pańskiemu środkowi została wyleczoną, upraszam pana o przysłanie mi jednej flaszeczki tego środka nieczającego.

Podpisana: Anna Böhme, Schönbauser Allee 141a.

Aptekarz, który ten list otrzymał 10 września 1897 r., wysłał natychmiast żądaną flaszeczkę. Po kilku tygodniach otrzymał od pani Böhme list następującej treści:

Berlin 19 października 1897 r.

Szanowny Panie Guyot!

Skoro tylko mój syn wyżył zawartość flaszeczki, którą mu pan przysłał, wkrótce wyzdrowiał. Nie spluwał już ani żółci, ani flegmy i prawie wcale nie kaszlał. Nabył sił; gdy jakiś czas jeszcze zażywał pańskiego lekarstwa cudownego, wyzdrowiał zupełnie. Za co serdecznie panu dziękuję. Pozostanę wdzięczną przez całe życie, bo zacząłem już obawiać się o życie i zdrowie mego syna, który mu jest tak niezbędnem dla zapracowania na chleb pow...

Böhme.

Pozwalam panu chętnie ogłosić mój list i wszystkim, który tylko chorują na płuca i piersi, gorąco polecam ten środek.

Podpisana: Anna Böhme.

Ażeby temu straszneum cierpieniu zapobiedz, poleca się najgoręcej uważać na kaszel, katar albo zapalenie tchawicy i zwalczać chorobę w samym zarodku, ażeby później nie rozwinęła się w cięższą. Ze środków, które zwalczają zastarzałe i choroby dróg oddechowych, jest najpewniejszym i najbardziej wypróbowanym środkiem „Goudron“ i preparaty z niego wydobyte. Leczniczość tero zabijającego bakterye i jego skuteczne działanie przy kaszlu, nieżycie oskrzeli, nawet przy najcięższych zastarzałych przewodów oddechowych od dawna już jest dobrze znaną. Przed 30 niespełna laty wynalazek H. Guyota, sławnego farmaceuty paryskiego, mianowicie wynalezienie procesu rozczerzania i rozpuszczania tern w wodzie, stał się jednym z największych wynalazków. Roztwór, który zapomocą tego procesu został stworzonym i utalonym, jest we wszystkich aptekach pod nazwą „Goudron-Guyot“ do nabycia. Zawartość jednej albo dwóch łyżeczek od kawy tego środka, wypitego do szklanki wody albo też innego napoju, który się zwykle przy obiedzie, wystarcza zupełnie do przygotowania, w każdej chwili i potrzebie, bardzo dobrze działającego preparatu torowego. Rozcieńczony w przerwy przy każdym obiedzie i dwóch przed i po ich szklanek. Kuracya dziennie kosztuje około 10 h.

Należy się strzedz we własnym swym interesie przed naśladownictwem. Dlatego proszę żądać prawdziwego środka pod nazwą „Goudron-Guyot“ i uważać na znak ochronny, który pobiedz wszelkiej omyłce. Znak ochronny „Goudron-Guyota“ ma na pozorek podpis Guyota, w różowych, zielonych i czerwonych kolorach, jakoto adres:

Maison Frère, 19, rue Jacob, Paris.

„Goudron-Guyot“ zawiera w litrze 100 gr. esencyi najlepszego norweskiego tera świerkowego. 8270 1 4

P. S. — Osoby, którzy nie mogły przy zawsze się do smaku wody torowej, mogą zażywać zamiast niej, kapsułki Guyota, sporządzone z prawdziwego norweskiego tera świerkowego przy każdym obiedzie od jednej do dwóch. Przez to otrzymuje się pomyślny skutek, a kapsułki te prowadzą podobnie z poprzednim do wyzdrowienia. Gdy się je zażywa podczas łuo po jedzeniu, trawi się znakomicie razem z pokarmami i są zbawiennym środkiem dla żołądka, a nie kosztują wiele. Kapsułki Guyota są białe, a każda z nich jest zaopatrzona podpisem „Guyot“ w czarnych literach.

Cena flaszki K 2·50.

Skład główny: Maison Frère, 19, rue Jacob, Paryż, oraz do nabycia we wszystkich aptekach.

Lekcyj języka niemieckiego
metodą Ansona, udziela tanio R. S. G., ulica Gołębia 16, II p., front. 8755 6 10

Majątek
600 morgów z gorzelnią, 9 kotłów. prześlicznie skomasowany, z powodu przesiedlenia zaraz do sprzedania. — Wiadomość: Kleczewski, Stanisławów. 92.9 2 3

Pomocnik gorzelniany
przyjętym zostanie zaraz na kampanię 1913/14. Podania z powołaniem się na referencye nadsyłać: Dyrekcya Dóbr w Gumniskach pod Tarnowem. 9241 2 3

Pies
rasy „Bernard“, roczny, do sprzedania. Wiadomość: Dębniki, Różana 17. 9248 3 3

Pokój eleg. umeblowany
z utrzymaniem do wynajęcia zaraz. Kraków, Sobieskiego 16 c, parter. 9237 3 3

Masło mazurskie
bardzo wyborne, wysyłam po 11 K 50 h za paczkę 5 kg. Każdy odbiorca jest bardzo zadowolony. Mojżesz Józef Passner, Lutcza. 9260 2 3

Techniczny kierownik
fabryk dachówek, cegieł, dren etc., pierwszorzędna siła fachowa, zmieni posadę od 1 stycznia 1914 w Galicyi lub w Król. Polskiem. Pośrednictwo wynagrodzę sowicie. Zgłoszenia przyjmuje Administracya „Nowej Reformy“ pod „Stadler 9271“. 9271 2 3

Fortepian
nowy, „Pleyela“, do sprzedania. Szczegóły u firmy: J. Hopcas i A. Salomonowa, Szczepańska 9. 9280 2 3

Młoda panna intelig., dobrze wychowana, mówiąca po polsku i trochę po niemiecku, z ładnem i szybkiem pismem, poszukuje posady zaraz, w biurze lub jako bona do większych dzieci. Zna się trochę na szyciu. Zgłoszenia do 10 b. m., pod W. S. Z. 200 poste restante Żywiec. 9279 2 2

W Krynicy-Zdroju
jest do wynajęcia od 1 stycznia 1914, piekarnia w dobrem miejscu, z komfortem urządzona. Wiadomość u B. Luksa w Krynicy. 9283 2 6

Do wynajęcia
zaraz w domu przy ulicy Karmelickiej 7:
duży sklep z nyżą,
4 pokoje, 2 przedpokoje, pokój dla służby, kuchnia, łazienka, spiżarnia, II piętro,
2 pokoje, przedpokój, kuchnia, parter i I piętro, oficyna.
Potrzebne stróżostwo bezdzietne. — Wiadomość od 4—6. 9286 2 3

Nauka języków

METODA BERLITZA

obecnie: **Jagiellońska 9.**
Nr telefonu 2233.

6809 54 0

Firmy
które chciałyby mieć do odsprzedaży ognie sztuczne krajowej fabrykacyi, raczą podać swój adres do: Laboratoryum pyrotechnicznego M. Mądrzykowski, Przegorzały obok Krakowa, p. Zwierzyniec. 9080 4 9

Jabłka!
deserowe wyborne, krajowe

kosz 5 kg. jabłek I sorty . . . . 4 kor.
kosz 5 kg. „ II „ . . . . 3 „
Tyrolskich doborowych . . . . 5 „
przy odbiorze beczkami 70 do 80 kg. 10% taniej.

Gruszki soczyste Bery

kosz 5 kg. soczyst. I sorty . . . . . . 6 kor.
kosz 5 kg. „ II „ . . . . 4 „
5 kg. kasztanów tyrolskich . . . . . . 4 „
kosz pomarańcz Jaffa . . . . 3 „
kosz wybier. pomidorów . . . . 4 „

wysyła Owocarnia krajowa

PIOTR BEREŹNICKI
Lwów, ulica Pańska 11.

Poleca również świeże **winogrona** kuracyjne, kalafiory, świeże ananasy, największy wybór czekolady, herbatników, cukrów i albertów kuracyjnych Adama Piaseckiego z Krakowa. 9001 5 10

Lodownia
większa, szafa z lustrem, biblioteczka, szafka z szufladkami, umywalnia z lustrem, różne szafy, pulpit do pisania, stoły, półki na książki, obrazy olejne i rysunki i t. p., tanio sprzedaje, oraz broń używaną, Kraków, ulica Gołębia 10, sklep katolicki. 9257 3 10

Za starszego urzędnika
wyjdzie panna przystojna, z dobrej rodziny, lat średnich, z emerytura i niewielkim posagiem. Zgłoszenia pod „Przyszłość“ przyjmuje Administracya „Nowej Reformy“. 9250 3 3

„Szczery Przyjaciel“
Wydaną pod tym tytułem broszurkę, jako zbiorek pożytecznych wiadomości z dziedziny chorób płciowych — wysyła w kopercie zamkniętej, franko i opłatnie po odebraniu 1 kor.

Dr J. KAJDACSY
lekarz specyalista
Budapest, VIII., Józsefkörut 2. 8703 12 40

Prawnie ochronione. Ostrzega się przed naśladownictwem.

Przy kaszlu, chrypce i katarze niema nic lepszego nad prawdziwe

Menthomolowe cukierki.

Działają szybko i pewnie, są przyjemne w użyciu i smaczne, nie psują żołądka, podniecają apetyt! **Zapobiegają drażnieniu do kaszlu jak również zmęczeniu strun głosowych,** dlatego używają ich stale śpiewacy, aktorzy, księża i mowcy. **Dla palących są niezbędne do odświeżania ust i usunięcia woni dymu tytoniowego. — Cena 40 hal. za pudełko.** 7982 2 4

Do nabycia we wszystkich aptekach i składach aptecznych.

Przy zakupnie należy uważać na nazwę „Menthomol“. Na każdem pudełku muszą znajdować się powyżej widoczne 4 gnomy!

Fabryka: A. EGGERA SYN, c. i k. nadworny dostawca, **Wiedeń.**

Simi — Simi
niezawodny, hygieniczny środek przeciwko wypryskom, wągrom i piegom — wydelikaca cerę — flaszka 3 kor. Na składzie w jedynej kobiecej drogueryi i perfumeryi:

H. Sikorskiej, Kraków, Szpitalna 19.

Tamże wielki wybór pierwszorzędnych środków kosmetycznych i toaletowych, zapewniających piękność i zdrowie. Kompletne opaski hygieniczne dla kobiet od 1·50 kor. do 6 kor. Wyprawy dla położnic, pasy brzuszne ect. Usługa kobieca i solidna. 7903 12 15

Potas 40—42% niezbędny składnik pokarmowy roślin łąkowych.

Potas 40—42% podnosi wydajność łąk i pastwisk.

40—42% sól potasowa
najlepszy i najtańszy nawóz potasowy.

Potas 40—42% podnosi wartość pokarmową trawy łąkowej

Zniżka kolejowa 50%-owa czyni nawóz jeszcze tańszym.

Józef Karrach, Lwów, Kościuszki l. 18. T.
Cenniki i broszurki darmo i opłatnie. 9329 1 14

Zdolnych inteligentnych zastępców
poszukuje się w każdym powiecie zachodniej Galicyi, celem oddania bardzo rentownego i bardzo pokupnego, patento wanego artykułu. Zgłoszenia listowne pod **Z. F. Nr 111,** przyjmuje Administracya »Nowej Reformy«. 8903 5 6

Kapitalisty
z wkładem od 20.000 koron wzwyż poszukuje do powiększenia przedsiębiorstwa, bardzo zyskownego, w prowadzeniu miłego. Zgłoszenia, tylko poważne, proszę, nadsyłać pod adresem: **Kraków, poczta główna, poste restante, „Novus 34“,** za okazaniem kwitu inseratowego. 9159 3 3

MAGAZYN FUTER
A. JACHIMSKIEGO
w Krakowie, ul. Grodzka 14—16.

Telefon 2579. (Założony w roku 1825). Telefon 2579.

Poleca: wszelkie futra w wielkim wyborze, oraz wykonuje wszystkie roboty wchodzące w zakres kuśnierstwa.

7196 10 10

Założone w 1870 r. przez Tow. Wzaj. Ubezpieczeń

Towarzystwo Zaliczkowe w Krakowie
zarejestrowane z nieograniczoną poręką

ulica Straszewskiego 28 (naprzeciw Uniwersytetu)

przyjmuje wkładki i opłaca

5%

od dnia złożenia do dnia zwrotu i podatek rentowy. 7033 10 12

Nowe książki.
Otrzymaliśmy na skład główny i polecamy:
Skałkowski. Książę Józef. Wyd. wielkie illustr., opr. 18 K.
Dzieła Wincentego Pola. 2 tomy, opr. K 3·60.
Słowacki. Pisma pośmiertne. 3 tomy, opr. K 7·80.
Pan Tadeusz. Mickiewicza. Wyd. illustr., opr. K 2·40.

Adres: **Kubaczka & Lang,**
Księgarnia **w Białej.**
Na porto należy dołączyć 45 h. 9092 3 6

Dwie panienki
z dobrego domu, ze stenografią polską i niemiecką, oraz Akademią handlową, poszukują odpowiedniej pracy biurowej. Zgłoszenia w kwieciarni p. Fr. Wierzbickiej, ul. Szewska l. 3. 9081 4 6

Przewyborny miód deserowy i leczniczy, z kwiecia akacyi (osobliwość węgierską), wysyła w 5-kg. blasz. opłatnie za zal. 9 K Dr Bajor, hodowca pszczół, Galgahéviz (Węgry). 8749 15 30

Za wyrobienie
lub też odstąpienie posady biurowej lub magazyniera, ekspedyenta, kontrolora, inkasenta i t. p., dam wysokie honoraryum. Na żądanie poważniejsza kaucya i pierwszorzędne referencye. Zgłoszenia listowne dokładne przyjmuje Administracya „Nowej Reformy“ pod „Przemysłowiec. 9010 5 6

Maść na piegi
usuwa w 5 dniach gruntownie piegi, liszaje, wągry i opalenia słoneczne, oraz wszelkie nieczystości skóry; wciera się ją na noc, a rano umywa twarz **mydłem kwiatowem.** Cena maści 1 K, mydła 70 h. Wyrób i skład w aptece

J. Niesiołowskiego w Tarnowie.
9036 5 10

SKARBNICA POLSKA
ILUSTR. TYGODNIK
ARCYDZIEŁ LITERACKICH

Cud nowoczesnej techniki wydawnictwa.
Nieprawdopodobne, a jednak prawdziwe!

Każda serya obejmuje 13 numerów i kosztuje

2 KORONY wraz z przesyłką pocztową.

W prenumeracie: kwartalnie (13 numerów) **K 2·—,** półrocznie **K 4·—,** rocznie **K 8·—.**

SERYA 1-sza (lipiec—wrzesień 1913): 1. Goszczyński, Król Zamczyska. 2. Maeterlinck, Błękitny ptak. 3. Romanowski, Dziewczę z Sącza. 4. Korzeniowski, Pojedynek. 5—7. Kraszewski, Chata za wsią. 8. Morgenbesser, Obrona Sokołowa. 9. Keller, Romeo i Julia na wsi. 10—12. Czajkowski, Wernyhora. 13. De la Brète, Mój wuj i mój proboszcz.

SERYA 2-ga (paźdz.—grudzień 1913): 14. Mickiewicz, Konrad Wallenrod i Grażyna. 15—17. Kraszewski, Pod blachą. 18. Szekspir, Juliusz Cezar. 19—20. Szajnocha, Bolesław Chrobry. 21. Balzac, Vendeta. 22. Turgieniew, Klara Milicz. 23—24. Kipling, Pierwsza księga Dżungli. 25—26. Korzeniowski, Spekulant.

Prenumeratę przesyłać należy tylko do Administracyi „Skarbnicy Polskiej“, Lwów, ul. Sokoła 4.
9131 2 6

Niezbędny środek dla Panów!
„Pola“
jest jedynym środkiem do usunięcia łupieżu i do konserwowania włosów.

Do nabycia wyłącznie 8774 6 10
w Zakładzie fryzyerskim

J. Hałatka
Kraków, Długa 4.

Mycie głowy płynem „Pola“ Nr 1, oraz Nr 2 uskuteczna na miejscu za 60 hal.

Wyborne
resztki materyj, tylko dla prywatnych, tanio do nabycia u Juliusza Bjetaka, Berno (Mor.), Rathausg. 14. — Próbki do obejrzenia. 8100 30 30

Któż nie wie
co ma kupić swemu otoczeniu na podarek świąteczny, weselny lub na imieniny, niech przejrzy mój katalog główny z 4000 odbitek zegarków, budzików i zegarów, wyrobów złotych i srebnych, wyrobów muzycz., ze skóry, stali, przedmiotów do użytku domowego, wyrobów optycznych, przyborów do palenia, artykułów toaletowych, broni itd. w którym każdy znajdzie co stosownego, a który na żądanie wysyła się każdemu zadarmo, opłacony. C. i k. nadw. dostawca **Jan Konrad, Brüx Nr 350 (Czechy).** Zegarki niklowe 3·90 K, budziki niklowe 2·90 K, zegary wahadłowe 9·— K, harmonijki 5 K, skrzypce 5·80 K, rewolwery 6·80 K. Wysyłka za zaliczką lub po otrzymaniu należytości. Niema ryzyka! Wymiana dozwolona lub zwrot pieniędzy. 7529 1 3

Znane powszechnie najsolidniejsze, prawdziwie amerykańskie

MEBLE BIUROWE
poleca
Głogowski i Sp.
c. k. nadworni dostawcy
Kraków, Rynek gł. 6.
Telefon 2243. 8375 5 5

Oglądać można bez przymusu kupna.

Akademik
przyjmie guwernerkę lub jakiekolwiek zajęcie. A. Bański, Oświęcim, dworzec. 9158 3 3

OBIADY
z trzech dań, po 70 hal. Ul. Długa 43, parter, na prawo. 9181 3 20

Kamienica II-p., przy plantach
w najpiękniejszem miejscu położona, nadzwyczaj solidnie i z wszelkim komfortem zbudowana (gaz, elektryka, łazienki), pod korzystnemi warunkami do sprzedania. Potrzebna gotówka około 100.000 kor. Zgłoszenia pod F. K. M. 50 poste rest. Kraków gł. poczta. 9179 2 6

Szykowne! Wytworne!
KAPELUSZE
poleca 9144 3 6
Magazyn Mód Emilii Elgás
Kraków, Floryańska 6, I p.

Aspirant farmacyi
II roku, dobrze polecony, szuka posady. Zamorski, apteka, Zakopane. 9079 5 5

Sklep, Szewska 13,
do wynajęcia od 1 grudnia. Wiadomość u właściciela tamże, na II p., od godz. 2-giej. Nr tel. 1219. 9170 2 6

Do wiedeńskiej piekarni
poszukuje się ucznia do nauki przez 3 lata. Wszystko dostanie. — Zgłoszenia: Wiedeń, XIV., Goldschlagstrasse Nr 78, Bäckerei. 9186 2 2

Codziennie świeże
HERBATNIKI
poleca 8989 7 10
SIERMONTOWSKI
Kraków, ul. Bracka.

Praktykant zamiejscowy
znajdzie natychmiast umieszczenie w handlu pod firmą **Lubelski et Król w Krakowie,** Karmelicka 4. 9266 3 3

Do sprzedania są
szafy na ubrania, stoły marmurowe do rest., szafy biblioteczne na książki, stoły, krzesła, kanapy, otomany, łóżka, szafki nocne, poduszki rosharowe, lustra, konsole, trymutki, obrazy, kredensy pokojowe, lampy, zegary, różne biurka, umywalnie, toalety, dywany. — Najtaniej sprzedaje katolicki handel mebli i różnych rzeczy, Kraków, ul. Kopernika 13, kupuje również meble i różne rzeczy. 8886 6 6

Meble
różne, używane, lecz dobre, maszyny do szycia, oraz 50 stołków ogrodowych, nadeszły do handlu, Kraków, ul. Gołębia 10, sklep. 8951 10 10

Graniczna 6, I p.
Pokoje z meblami, utrzymaniem lub bez. Ceny skromne. 9054 3 3

Metoda Berlitz'a.
Madame de Ferrières
nauczycielka języka francuskiego
8962 **ulica Łobzowska 4, parter.** 5 5

Konkurs
na posadę dyrektora gimnazyum polskiego, z prawem publiczności, w Komarnie pod Lwowem (I, II i III klasa), która jest zaraz do obsadzenia.

Termin do wnoszenia podań przy wymienieniu warunków do 12 listopada b. r. 9227 3 3

Zarząd Towarzystwa szkoły średniej w Komarnie.

Kupię zbiór marek
pocztowych, starszych. — Zgłoszenia z opisem i podaniem ceny pod: **„Zbiór marek“** poste restante **Kraków,** za okaz. kwitu inserat. 404

Sanatoryum Dra Jaklina w Pilźnie (Czechy)
do operacyj
PRZEPUKLINY i WOLA.
Prospekt i pisma o tych cierpieniach zadarmo. 3374 57 0

Kupię
małą kamienicę w Krakowie, z uregulowaną hipoteką i za niewielką dopłatą. Zgłoszenia z dokładnym opisem i podaniem ceny do Administracyi „N. Reformy“ pod **„Kupno 1914“.** 403 2 2

Szkółka frebłowska
T. Rydlińskiej
przyjmuje dzieci każdego czasu, zapewniając troskliwą opiekę. 318 44 0

Ulica św. Jana l. 16, II piętro.

Program zajęć: Pogadanki nauką poglądową, gimnastyka, śpiew z fortepian. slöjd, robótki, gry, zabawy i spacery.

Konces. Biuro pisania na maszynach
Kraków, ul. Poselska l. 17, parter,

przyjmuje do przepisywania akta urzęd., wszelkie pisma prywat., listy, oferty, cyrkularze i t. d.

Szkoła pisania na maszynach
Kurs 12 Koron.
Systemy maszyn: Underwood, Yost, Ideal, Victor, Remington, Sholes.

K. Krzysztofowicz, agencya handlowa
Kraków, ul. Poselska l. 17 parter.

Uczeń VIII kl. gimn.

zdolny korepetytor, poszukuje lekcyj. Na żądanie jęz. rosyjski. — Zgłoszenia: **„Vel“** poste restante **Kraków.** 9298 1 4

Polak lat 22, władający także językiem francuskim, poszukuje zajęcia. — Adres poda księgarnia K. Wojnara w Krakowie. 9314

Magister farmacyi

z pięcioleciem, poszukuje zaraz dzierżawy, zakładu lub posady. Wiadomość Szczucin, apteka. 9316 1 3

Do wynajęcia

obszerny lokal na parterze w podworcu, nadający się na pracownię: stolarską, rzeźbiarską, blacharską i t. p. — Wiadomość przy ulicy Felicyanek 7, 9294 1 3

Rutynowany droguerzysta

poszukuje posady. — Stanisław Kwaśniewski, Nowy Sącz, Kraszewskiego. 9291 1 3

Z powodu przeniesienia

sprzedam bardzo tanio kompletne urządzenie jadalni, sypialni, salonu, dywany perskie, kilimy, obrazy oryginały Malczewskiego, Wyczółkowskiego, Juliusza i Wojciecha Kossaka, Fałata, Wyspiańskiego, Jankowskiego, Stanisławskiego, Grotta i rzeźby artystyczne. Wł. Wiśniowski, ul. św. Anny 3, III p. 9305 1 4

Na II hipotekę

dóbr ziemskich obok Krakowa, wartości 700.000 kor. poszukuje pożyczki 50.000 kor. „Ekonomia“, Kraków, Boncrowska 4. 9301 1 3

SERY GROJER

zupełnie dojrzałe i smaczne

9310 sprzedaje 1 3

Serownia X. Czartoryskiego w Szówsku, p. Jarosław.

Cena: przy odbiorze całych kręgów po 2 K za kg., przy odbiorze mniejszych ilości po 2 K 40 h za kg., odsprzedającym prowizya!

Dokładnie

przygotowuje do matury gimnazyalnej i egzaminów wydziałowych (Grupa I i II). Rezultaty pewne. Anonimy bez odpowiedzi. Wiadomość: **A. 25 H.** poste restante **Kraków,** za okazaniem kwitu inseratowego. 9296 1 3

Młody kandydat notaryalny

poszukuje posady z dniem 1-go stycznia 1914. Zgłoszenia pod **S. A.** poste restante **Kraków,** za okazaniem kwitu inser. 9319 1 2

Wiktor Barabasz

Skład fortepianów, pianin i harmonium

Kraków, Rynek gł. 39, Linia A-B.

Telefon 2538.

Poleca instrumenta doborowe z pierwszorzędnych fabryk krajowych i zagranicznych. Wyłączne zastępstwo **L. Bösendorfera.**

Wielki wybór w instrumentach przegranych. 8362 15 0

Skrzypce stare

o znakomitym tonie, do sprzedania. — **H. S.** poste restante **Kraków,** za okazaniem kwitu inseratowego. 9293 1 3

Ucznia

lat 13—14, poszukuje **cukiernia Lisowskiego w Samborze.** 9290 1 3

Bardzo tanio do wynajęcia zaraz:

1. Przy ul. Straszewskiego 2, 4 lub 5 pokoi słonecznych, frontowych, na I p., z kuchnią, przedpokojem, łazienką i wszelkim komfortem, świeżo odrestaurowane.
2. Przy ul. św. Gertrudy 29, na wysokim parterze, 3 wielkie pokoje z kuchnią i przedpokojem, z oknami wychodzącemi na planty. 9301 1 0

Bliższa wiadomość u dozorcy domu.

Lodownię

restauracyjną na mięso, używaną, kupi firma **Lubelski et Król w Krakowie,** ul. Karmelicka 4. 9267 3 3

Metoda Berlitza.

Języka francuskiego udziela **Roger de Brugière,** były prof. szkół Berlitza z dyplomem Uniwersytetu paryskiego. **Ul. Karmelicka 7, I p.** 8569 15 15

Kupuję i sprzedaję

używane meble, garderobę męską i damską, futra, jakoteż inne przedmioty. — **S. Katzner, Bracka 5.** Korespondentka wystarczy. 9299 1 20

Zdolnych Zastępców

do pozyskania ubezpieczeń życiowych i posagowych, przyjmuje poważne austr. Towarzystwo Ubezpieczeń za wynagrodzeniem wysokiej prowizyi, **płatnej wedle nowego systemu przez kilka lat,** przez co zastępca zapewnia sobie stałe dochody przez dłuższy okres czasu.

Oferty poważnych kompetentów z podaniem wieku, zajęcia i ewent. wykazami dotychczasowych rezultatów, uprasza się nadsyłać pod napisem: **„Nowy system 1913“** poste restante **Lwów,** za kwitem inseratowym. 9307 1 2

9216 1 15

Litr nafty salonowej 28 hal.
Litr nafty cesarskiej 32 hal.
Litr nafty najprzedniejszej cesarskiej **„Primus“** 36 hal.
Pudełko czerwone, duże, wybornej pasty 24 hal. 9285 1 3

F. Rojkowska

ulica Zwierzyniecka l. 7.

Pomocnik biurowy

z ładnem pismem, znajdzie umieszczenie w handlu wędlin **Józefa Białika, Kraków,** Floryańska 51. Zgłoszenia do handlu między 6—7 wieczorem. 9300 1 0

Dobrze prosperująca

filia drogueryi

na prowincyi do wydzierżawienia lub sprzedania. Kapitał potrzebny 2000 K względnie 20.000 koron. — Droguerya w Chrzanowie. 9306 1 2

Potrzebny płatniczy

z kaucyą, władający językiem polskim i niemieckim. **Hotel Narodowy, Żywiec.** 9289

Konc. Biuro podatkowe

udziela informacyj. Ulica Kremerowska 12. 9315 1 10

Zakład krawiecki A. BROSS

Kraków, Grodzka 34, I p.,

poleca angielskie materyały. — Ceny przystępne.

PP. Przejezdnym próbuje w dniu zamówienia. 9313 1 10

Kand. filoz. udziela korepetycyj

w zakresie szkoły średniej. Gruntowna nauka niemieckiego i rosyjskiego. Ulica Lubicz 40, II p. Preger. 9321

Pracownia haftów

ul. Szpitalna 18, I p.,

przyjmie zaraz kilka bardzo zdolnych **panien** za dobrem wynagrodzeniem. 9292 1 3

Maturzysta-matematyk

udziela lekcyj z matematyki i fizyki w zakresie 8-miu klas gimnazyum. — Dębniki, Zduńska l. 23, II p. Kosicki, od 3—5 po poł. 9089 2 2

Księgarnia G. Gebethnera i Sp. w Krakowie

otrzymała na skład główny:

	Koron
Boguszewski Stef. **Karmy treściwe** dla bydła rolniczego	—·16
„ „ **Karmy zielone** „ „ rogatego	—·16
Breyer S. dr. **List ojca do syna o szkodliwości palenia tytoniu**	—·40
Dąbrowiecki S. dr. **Z zagadnień sprawy polsko-ruskiej**	1·60
Ekar. **W noc Sylwestrową.** Na przełomie r. 1913. Poemat sceniczny	1·20
Fuchs J. **Pielęgnowanie macior prośnych i wychów prosiąt**	—·30
Grabowski Stan. dr. **Dzieło rosyjskie o ks. Piotrze Skardze**	2·60
Kuczewski St. **Towarzysz Zbigniew.** Obrazek dramatyczny	—·80
Leblanc M. **Kryształowy korek.** Powieść	3·—
Mereżkowski Dymitr. **Aleksander I.** 2 t. Powieść	8·—
Owoce, ich wielkie znaczenie w odżywianiu	—·30
Pańkowski M. dr. **Budowa krów mlecznych i oznaki mleczności**	—·16
Pragmatyka służbowa dla urzędników	1·50
Rydel L. **Przewodnik ludowy po Katedrze Wawelskiej**	—·50
Sandoz F. **Wychów cieliczek**	—·16
Wasilewski L. **Słowianie, ich rozsiedlenie i liczba**	—·90
Wasilewski A. **Rachunkowość pojedyncza dla mniejszych gospodarstw rolniczych z wzorem**	3·—

Do nabycia we wszystkich księgarniach. 8929 3 3

Prywatne kursa prawnicze

przygotowują pod kierownictwem fachowych sił do wszystkich egzaminów i rygorozów prawniczych. **Dalsze kursa do egz. histor.** tworzą się w bieżącym miesiącu. Ułatwiające repetytorya do dyspozycyi. Informacye na prowincyę. **Dotychczasowe rezultaty pomyślne.** Zgłoszenia od 3—5 po południu.

Kazimierz Kucharczyk

9044 4 9 **Garncarska 2, Kraków.**

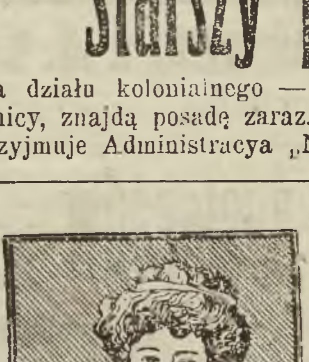
Koestlina Sire-Sire-Keksy
zawsze świeże
w opakowaniu Til.

Koestlina Keksy
najlepsza marka.

7011 18 35

Starszy pomocnik handlowy

dla działu kolonialnego — również **pomocnik,** obznajomiony z pracą w piwnicy, znajdą posadę zaraz. Zgłoszenia listowne pod **„Starszy pomocnik“** przyjmuje Administracya „N. Reformy“. 8907 6 6

Fabryka „Tromiaton Comp. Inter.“ w Medyolanie.

„MIRACOLIN“ używany przez kobiety w starożytności, został odnaleziony przy wykopaliskach Pompei i — na zasadzie naukowej — uznany jako jedyna **woda toaletowa światowej sławy.** Podczas gdy kremy, pudry etc. zatykają szczeliny skórne i skórę czynią kruchą i szorstką, to „Miracolin“ otwiera pory i przez to pobudza skórę do żywotności. „Miracolin“ jest prawdziwem lekarstwem dla skóry ludzkiej. „Miracolin“ orzeźwia naskórek i wygładza zmarszczki nawet u starszych osób, usuwa wszelkie nieczystości i zbytnią czerwoność, utrzymuje twarz i ciało osób, które go stale używają w stanie młodzieńczym i świeżym, aż do późnej starości. „Miracolin“ jest prawdziwem źródłem wiecznej piękności i młodości. Wody „Miracolin“ używa elegancki i inteligentny świat kobiecy całej kuli ziemskiej. „Miracolin“ sporządzony jest z najlepszych aromatycznych ziół i jest zupełnie nieszkodliwy. Cena dużego flakonu 5·50 K. Do nabycia we wszystkich drogueryach i aptekach. Zastępstwo i skład główny dla Galicyi i Bukowiny: **Apteka Piotra Mikolascha we Lwowie, ul. Kopernika l.** 9230 4 6

Towarzystwo Wyrobów Perfumeryjnych

BROCARD & Cie

poleca

Zwolennikom wyborowej perfumeryi:
Wodę kolońską czystą i kwiatową w 80 zapachach.
Mydła toaletowe, kwiatowe i fantazyjne.
Perfumy z kwiatów własnych plantacyj.
Pudry, Kremy, Saszety i t. d.
w wytwornych, delikatnych i długotrwałych zapachach.

Skład główny w Krakowie:
K. Miklaszewski, pl. Dominikański l. 1.

Skład główny we Lwowie:
E. Pawłowski, ul. Akademicka l. 21.

— Prosimy żądać w drogueryach i perfumeryach. —

9240

Starszy 9317 1 3

Pomocnik handlowy

zdolny w dziale kolonialnym, nasion, maszyn rolniczych i nawozów sztucznych, rzutny, pilny i pracowity, posiadający egzamin rachunkowości kupieckiej, szuka odpowiedniej stałej posady. — Obecnie zatrudniony. — Zgłoszenia przyjmuje Administracya „Nowej Reformy“ pod **9317.**

Dykwalifikowana młoda nauczycielka

z muzyką i obcemi językami, poszukuje odpowiedniej posady w Zakopanem. — Zgłoszenia pod R. B., Kraków, Pijarska 5, II p., na lewo. 9303 1 3

4 pokoje

kuchnia, przedpokój, spiżarka, łazienka, na I piętrze, przy ul. Urzędniczej 14 (przecznica Czarnowiejskiej), okazyjnie do wynajęcia. 8727 6 6

Poznanianka udziela lekcyj języka francuskiego i niemieckiego. Zgłoszenia: **„P.“,** ul. Sobieskiego 5, II p. 9169 3 3

Do oddania

jest **wyłączna** sprzedaż na Kraków, Lwów, Galicyę wschodnią, Galicyę zachodnią, Bukowinę lub Śląsk austr., bardzo wiele popłatnych artykułów, nadających się najbardziej dla pp. właścicieli aptek, drogueryj i podobnych handli. Zgłoszenia: **Kraków, Fach pocztowy 154.** 9324 1 5

Urzędnik poważnej instytucyi

w Krakowie, przyjmie administracyę dwóch lub trzech kamienic. Zgłoszenia: **„Energiczny“** poste restante **Kraków.** 9322 1 2

Leśnik

z szkołą las., egzaminem rządowym, trzechletnią praktyką, poszukuje posady adjunkta w kraju lub za granicą. Zgłoszenia listowne: Stanisław Szmyt, Kraków, ulica Lubicz 19, II p. 9253 3 3

Jeżeli herbata

nie zadowala czyjego podniebienia, niech spróbuje przewybornej rosyjskiej herbaty K. i C. Popowa. Będzie zadowolony!

9310 1 2

Pianino Röslera

zupełnie nowe, tanio do nabycia. — Lubicz 9, II p., drzwi Nr 7. 9323 1 3

Miód pszczelny tegoroczny, czystą patokę, kuracyjny i deserowy, posyłam za pobraniem pocztowem w 5 kg. puszkach po K 7·20. — P. Stelmach, Podhajce Galicya. 9274 1 6

Wdowa w latach średn., intelig., poszukuje posady zarządu domem u starszej osoby, wdowca, starszego kawalera, do pielęgnowania chorej lub opieki nad dziećmi. **M. Z.** poste restante Kraków gł. poczta. 9320 1 2

Każdy

bez różnicy płci i wyznania, zajmujący się wszelkiemi zawodami, a nieposzlakowanej przeszłości, może otrzymać stosowny do swego stanowiska **bardzo łatwy a korzystny uboczny zarobek** w każdem mieście, miasteczku i wsi Galicyi, Bukowiny i Śląska austr. Zgłoszenia: **Kantor wymiany i Dom handlowy Józefa Sadzikowskiego w Krakowie.** 9325 1 20

Karmelki Sobolewskiego

5 kg. mieszanych miękkich . . . . kor. 16·40
5 „ „ warszawskich . „ 12·40

również mniejsze ilości po najtańszych cenach, wysyła za zaliczką, 5 kg. brutto opłacone, Eksport cukierków w Podgórzu. 9167 4 5

SIŁĘ W RĘKACH — —
WESOŁOŚĆ W SERCU

wytwarza nam sport. — — Trzeba atoli należycie pielęgnować skórę, używając środka

Dra Drallego Malattine.

Ta wyborna, tłuszczu nie zawierająca galaretka z miodu i gliceryny zapobiega zranieniom przy uciśnieniu lub tarciu i nie dopuszcza pieczenia, czerwienienia i twardnienia, jakoteż pękania skóry podczas ostrego, suchego powietrza, lub w czasie podróży po górach i morzu. — — Skóra staje się odporną, giętką, świeżą i jak aksamit miękką.

Tubka —·70 K i 1·20 K we wszystkich aptekach, drogueryach, perfumeryach, w handlach mydła i lepszych zakładach fryzyerskich. 8327 1 2

JERZY DRALLE, PODMOKŁE n. L.

M. BEYER i SPÓŁKA

Kraków, Sukiennice Nr 12-14.

Wielki wybór Bluzek, Halek
wełnianych, jedwabnych i krepowych.
Bielizna wełniana Prof. Dra Jaegera.
Wszelkie wyroby trykotowe.

8111 5 13

Nowo otwarty

Salon Fryzyerski dla Pań i Panów

urządzony według nowoczesnych wymogów. „L'avoire“ do mycia głowy z zimną i ciepłą wodą, suszenie aparatem elektrycznym 9263 2 0

Bronisława Maciejewskiego

kilkoletniego współpracownika firmy St. Wiśkida.

Kraków, Plac Mayacki l. 3.

Posiada również perfumerye zagraniczne oraz przybory toaletowe w wielkim wyborze.

MOLE

Fenilin do wyniszczenia moli z zarodkami w sukniach, futrach i meblach. K 1·20.

Ziółka antymolowe do przechowania futer K —·60.

Papiery antymolowe ochr. od moli futra, suknie, portyery, firanki i meble K —·60.

Grylon wytruwa szwaby, karakony, stonogi, świerszcze, szczypawki, prusaki i t. p. K —·60.

Mikoton niezawodny środek do tępienia pluskiew K 1·—.

Perski proszek do wygubienia pcheł i t. p. owadów 10, 20, 40 i 60 hal. 5395 10 0

JAN IHNATOWICZ

w Krakowie, Sukiennice 20, we Lwowie, Sykstuska 25.

Z drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska 10 Rządca L. K. Górski, drukarni